ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ Вх. №30-00-156/28.10.2026 София

Приложение № 2
към рамков договор № Д-5/25.07.2022 г.

ЗАЯВКА по Рамков договор № Д-5/25.07.2022 г. на МЕУ (по-16-2928/ 25.07.2022 г. на „Информационно обслужване“ АД)	☒
ЗАЯВКА по Рамков договор № Д-5/25.07.2022 г. на МЕУ (по-16-2928/ 25.07.2022 г. на „Информационно обслужване“ АД) (актуализирана)	☐ [1]

Позиция от ПГ-2026 г.:	*№ по ред от ПГ*	*6*
Описание на дейност/проект съгласно ПГ:	*Изграждане и развитие на портал за данни на Република България*	
CPV код	*72230000-6*	
Изискване за достъп до класифицирана информация ДА/НЕ	*НЕ*	
Стойност: (*стойността следва да съответства на заложената в План-графика***) без ДДС**, *в т.ч. разбивка на стойността за проекти на части/ с акредитив/ авансово*	*483 333,33 евро без ДДС*	
Начин за плащане: *(еднократно, на части, периодично, авансово или др.)*	*На части:* *30%, след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Етап „Анализ на данните и изискванията“ и Етап „Изготвяне на системна архитектура“ и издадена фактура на стойност 145 000,00 евро без ДДС* *30%, след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Фаза 1- работещо решение и издадена фактура на стойност 145 000,00 евро без ДДС* *30%, след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Фаза 2 – пълна функционалност и издадена фактура на стойност 145 000,00 евро без ДДС* *10%, след подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ*	

[1] Отбелязва се в случай че заявката е актуализирана

Заличаванията в документите са на основание чл. 4 от Общия регламент относно защитата на данните - Регламент (ЕС) 2016/679

	приемане на Фаза 3 – миграция на данните и издадена фактура на стойност 48 333,33 евро без ДДС
Плащане с акредитив или авансово ДА/НЕ	*ДА*
Документи за плащане с акредитив или авансово	*Неприложимо*
Срок на изпълнение: (*от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата***)**	*До 31.12.2027 г.*
Гаранционен срок: (*от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата***)**	*Неприложимо*
Отчитане: *(периодично – посочва се период, еднократно, срок за отчитане, отчетни документи)*	*На части:* *с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Етап „Анализ на данните и изискванията“ и Етап „Изготвяне на системна архитектура“* *с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Фаза 1- работещо решение* *с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Фаза 2 – пълна функционалност* *с подписване на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на Фаза 3 – миграция на данните*
Приложения: *напр: технически параметри, образци на отчетни документи***)**	*Техническа спецификация*
Настоящата заявка да се изпълни при условията на приложените Технически параметри.	
ЗАЯВКАТА е ИЗГОТВЕНА И СЪГЛАСУВАНА ОТ:	
Координатор по заявката:	*Подпис:*

Ръководител на проект/дейност по заявката (напр: представител на дирекцията – Заявител	*Подпис:*

ЗАЯВКАТА е ОДОБРЕНА ОТ:

Ръководител на договора от страна на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:	*Подпис:*

ЗАЯВКАТА е ПРИЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ИЗПЪЛНИТЕЛЯ:

Координатор от „Информационно обслужване“ АД по заявката	*Подпис:*
Ръководител на проект по заявката	*Подпис:*
Ръководител по изпълнението на Договора от „Информационно обслужване“ АД	*Подпис:*

Забележки: *1) С една заявка могат да се възлагат повече от една дейност/проект по ПГ, само когато те са еднотипни и управлението им (възлагане, изпълнение, отчитане) може да се извършва съгласно описаните в таблицата от заглавната страница на заявката параметри и лица. В този случай в таблицата се добавят необходимия брой редове, за описване на съответните дейности/ проекти. Когато дейностите/проектите не са еднотипни, те се възлагат с отделни заявки.*

Приложение № 1 към чл. 38, ал. 3

Министерство на иновациите и дигиталната трансформация

ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

за

Изграждане и развитие на портал за данни на Република България

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

1. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ

Използвани акроними

Технологични дефиниции

Дефиниции за нива на електронизация на услугите

2. ВЪВЕДЕНИЕ

2.1. Цел на документа

2.2. За възложителя – функции и структура

2.3. За проекта

2.4. Нормативна рамка

3. Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта

3.1. Общи и специфични цели на проекта

3.2. Обхват на проекта

3.2.1. Изрични изключения от обхвата

3.2.2. Уточнения на изискванията

3.3. Целеви групи

3.4. Очаквани резултати

3.5. Период на изпълнение

4. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

5.1. Общи изисквания към изпълнението на проекта

5.2. Общи организационни принципи

5.3. Управление на проекта

5.4. Управление на риска

5.5. Задължения на Възложителя и предпоставки за въвеждане в експлоатация

6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

6.1 Анализ на данните и изискванията

6.1.1. Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при разработка, надграждане или внедряване на информационна система

6.1.2 Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя

6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила

6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги

6.2 Изготвяне на системна архитектура

6.3 Разработване на софтуерното решение

6.4 Тестване

6.5 Внедряване

6.6 Обучение

6.7 Гаранционна поддръжка

6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка

6.7.2 Управление на инциденти (incident management)

6.7.3 Управление на проблеми (УП) (problem management)

6.7.4 Управление на качеството при отстраняване на инциденти. Параметри на качеството.

6.7.5 Минимални изисквания към параметрите на качеството

Параметри на качеството при отстраняване на инцидент

6.7.6 Управлението на промените (Change management)

7. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

7.1. Функционални изисквания към информационната система

7.1.1. Интеграция с външни информационни системи

7.1.2. Използване на интеграционния слой на електронното управление

7.1.3. Технически изисквания към интерфейсите

7.1.4. Електронна идентификация на потребителите

7.1.5. Отворени данни

7.1.6. Формиране на изгледи

7.1.7. Администриране на Системата

7.2. Нефункционални изисквания към информационната система

7.2.1. Авторски права и изходен код

7.2.2 Системна и приложна архитектура

7.2.3 Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки

7.2.4 Изграждане и поддръжка на множество среди

7.2.5 Процес на разработка, тестване и разгръщане

7.2.6 Бързодействие и мащабируемост

7.2.7 Информационна сигурност и интегритет на данните

7.2.8 Използваемост

7.2.9 Системен журнал

7.2.10 Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях

7.2.11 Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМИС

7.2.12 Специфични нефункционални изисквания към Системата

7.2.13 Остарели технологии и стандарти, посочени в изискванията, и тяхната актуална замяна

8. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

8.1. Дейност 1: Изграждане на надеждно ядро за каталогизиране, публикуване, цифрово подписване и независима проверка на наборите от данни

8.1.1. Описание на дейността

8.1.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.1.3. Очаквани резултати

8.2. Дейност 2: Осигуряване на достъпен публичен портал и на административен панел за самостоятелно управление на съдържанието и конфигурацията

8.2.1. Описание на дейността

8.2.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.2.3. Очаквани резултати

8.3. Дейност 3: Осигуряване на оперативна съвместимост чрез националния приложен профил DCAT-AP-BG за събирането на метаданни и механизъм за наборите от данни с висока стойност

8.3.1. Описание на дейността

8.3.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.3.3. Очаквани резултати

8.4. Дейност 4: Миграция на всички набори от данни от действащия портал и неговата замяна

8.4.1. Описание на дейността

8.4.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.4.3. Очаквани резултати

8.5. Дейност 5: Изграждане на техническите средства за единната информационна точка и регистрите по Акта за управление на данните

8.5.1. Описание на дейността

8.5.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.5.3. Очаквани резултати

8.6. Дейност 6: Подобряване на представянето и ползването на данните чрез визуализация, статистика и функции на общността

8.6.1. Описание на дейността

8.6.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.6.3. Очаквани резултати

8.7. Дейност 7: Създаване на условия за свързани данни по петзвездния модел и на помощни услуги за потребителите

8.7.1. Описание на дейността

8.7.2. Изисквания към изпълнение на дейността

8.7.3. Очаквани резултати

9. ДОКУМЕНТАЦИЯ

9.1. Изисквания към документацията

9.2. Прозрачност и отчетност

9.3. Системна архитектура

9.4. Техническа документация

9.5. Протоколи

1. РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ

Използвани акроними

Акроним	Описание
АО	Административен орган
АПК	Административнопроцесуален кодекс
БУЛСТАТ	Регистър Булстат
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ИТ	Информационни технологии
КАО	Комплексно административно обслужване
ДХЧО	Държавен хибриден частен облак
SDK	Software development kit
API	Application programming interface/Приложно програмен интерфейс
ЗДПД	Закон за достъп до пространствени данни
ЗЕДЕУУ	Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги
КЕП	Квалифициран електронен подпис
МИДТ	Министерство на иновациите и дигиталната трансформация
НППД	Национален портал за пространствени данни
ОРЗД	Общ регламент относно защитата на данните – Регламент (ЕС) 2016/679
DCAT-AP	Европейски приложен профил на речника DCAT за описание на метаданните на порталите за данни
DCAT-AP-BG	Национален приложен профил на DCAT-AP
HVD	High-Value Datasets – набори от данни с висока стойност
URI	Uniform Resource Identifier – унифициран идентификатор на ресурс
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines – указания за достъпност на уеб съдържанието

Технологични дефиниции

Термин	Описание

Виртуална комуникационна инфраструктура	Инфраструктура, която на база съществуваща физическа свързаност, предоставена от МИДТ, предоставя възможност за изграждане на отделни и защитени виртуални мрежи за всяка една от структурите в сектора, при гарантиране на сигурен и защитен обмен на информация в тях.
Държавен хибриден частен облак	Централизирана на ниво държава информационна инфраструктура (сървъри, средства за съхранение на информация, комуникационно оборудване, съпътстващо оборудване, разпределени в няколко локации, в помещения отговарящи на критериите за изграждане на защитени центрове за данни), която предоставя физически и виртуални ресурси за ползване и администриране от секторите и структурите, които имат достъп до тях, в зависимост от нуждите им, при гарантиране на високо ниво на сигурност, надеждност, изолация на отделните ползватели и невъзможност от намеса в работоспособността на информационните им системи или неоторизиран достъп до информационните им ресурси. Изолацията на ресурсите и мрежите на отделните секторни ползватели (е-Общини, е-Правосъдие, е-Здравеопазване, е-Полиция) се гарантира с подходящи мерки на логическо ниво (формиране на отделни клъстери, виртуални информационни центрове и мрежи) и на физическо ниво (клетки и шкафове с контрол на достъпа).
Софтуер с отворен код	Компютърна програма, която се разпространява при условия, които осигуряват безплатен достъп до програмния код и позволяват: Използването на програмата и производните на нея компютърни програми, без ограничения в целта; Промени в програмния код и адаптирането на компютърната програма за нуждите на нейните ползватели; Разпространението на производните компютърни програми при същите условия. Списък на стандартни лицензионни споразумения, които предоставят тези възможности, който може да бъде намерен в подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронно управление или на: http://opensource.org/licenses.
Машинночетим формат	Формат на данни, който е структуриран по начин, по който, без да се преобразува в друг формат позволява софтуерни приложения да идентифицират, разпознават и извличат специфични данни, включително отделни факти и тяхната вътрешна структура.
Отворен формат	Означава формат на данни, който не налага употребата на специфична платформа или специфичен софтуер за повторната употреба на съдържанието и е предоставен на обществеността без ограничения, които биха възпрепятствали повторното използване на информация.

Метаданни	Данни, описващи структурата на информацията, предмет на повторно използване.
Официален отворен стандарт	Стандарт, който е установен в писмена форма и описва спецификациите за изискванията как да се осигури софтуерна оперативна съвместимост.
Система за контрол на версиите	Технология, с която се създава специално място, наречено “хранилище”, където е възможно да се следят и описват промените по дадено съдържание (текст, програмен код, двоични файлове). Една система за контрол на версиите трябва да може: • Да съхранява пълна история - кой, какво и кога е променил по съдържанието в хранилището, както и защо се прави промяната; • Да позволява преглеждане разликите между всеки две съхранени версии в хранилището; • Да позволява при необходимост съдържанието в хранилището да може да се върне към предишна съхранена версия; • Да позволява наличието на множество копия на хранилището и синхронизация между тях. Цялата информация, налична в системата за контрол на версиите за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на съдържанието, трябва да може да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.
Първичен регистър	Регистър, който се поддържа от първичен администратор на данни - административен орган, който по силата на закон събира или създава данни за субекти (граждани или организации) или за обекти (движими и недвижими) за първи път и изменя или заличава тези данни. Например Търговският регистър е първичен регистър за юридическите лица със стопанска цел, Имотният регистър е първичен регистър за недвижима собственост.
Наличност на Системата в проценти	Процентът на договорените часове, за които компонент или услуга е достъпна за определен период от време.
Работни дни	От Понеделник до Петък без националните и официални празници.
Работни часове (Работно време)	09:00-17:30 всеки работен ден.

Инцидент	Инцидент е всяко намаляване на качеството или недостъпност на предоставяна услуга и/или непланираното ѝ прекъсване, както и неизправност на елемент от инфраструктурната конфигурация.
Продължително прекъсване	Прекъсване на услугата за повече от четири (4) работни часа.
Планирана недостъпност	Планирано прекъсване на една или повече услуги.
Недостъпност	Неспособността на услуга или част от услуга да осигури нормалното обслужване.
Непланирана недостъпност	Неочаквано прекъсване на една или повече услуги или значителна деградация на качеството на предлаганата услуга.
Проблем	Проблем е съвкупност от повтарящи се идентични събития или инциденти, които водят до периодично влошаване на дадена услуга, липсата ѝ или неточност в дадена процедура или функционално звено.
Издание на набор от данни	Състоянието на файловете на набор от данни, публикувано в определен момент; изданието не може да бъде променяно и е подписано цифрово. Корекциите се публикуват като ново издание.
Оттегляне на издание	Премахване на съдържанието на издание от всички места, от които Системата го предоставя, при законово основание и със запис на основанието и на извършителя; описанието на изданието в каталога се запазва.
Резервно копие на портала	Копие на каталога и на файловете с данни, поддържано на отделна инфраструктура и достъпно през всеки браузър, когато основната платформа не работи.

Дефиниции за нива на електронизация на услугите

Термин	Описание
Ниво 1	Информация - предоставяне на информация за административни услуги по електронен път, включително за начини и места за заявяване на услугите, срокове и такси.

Ниво 2	Едностранна комуникация - информация съгласно дефиницията за Ниво 1 и осигурен публичен онлайн достъп до шаблони на електронни формуляри.
Ниво 3	Двустранна комуникация - заявяване на услуги изцяло по електронен път, включително електронно подаване на данни и документи, електронна обработка на формуляри и електронна идентификация на потребителите, освен ако със закон се допуска предоставяне на електронна административна услуга без идентификация;.
Ниво 4	Извършване на услуги от ниво 3, за които е осигурена възможност за електронно връчване и електронно плащане, ако за получаването на електронна административна услуга се дължат такси.

2. ВЪВЕДЕНИЕ

2.1. Цел на документа

Целта на настоящия документ е да опише софтуерните изисквания към изпълнението на проект: „Изграждане и развитие на портал за данни на Република България“.

В настоящата техническа спецификация са описани и изискванията към проектната организация, документацията и отчетността.

Съдържанието на настоящата техническа спецификация е задължително за прилагане от всички лица по чл.1, ал.1 и ал. 2 от ЗЕУ, публичните и секторните възложители по Закона за обществените поръчки, които са публични предприятия по смисъла на Закона за публичните предприятия като в същото може да бъде добавян текст, в зависимост от специфичните нужди на разработваната информационна система, но не може да бъде изтривано настоящото съдържание.

2.2. За възложителя – функции и структура

Министерството на иновациите и дигиталната трансформация (МИДТ) е създадено на 8 май 2026 г. чрез сливане на Министерството на иновациите и растежа и Министерството на електронното управление.

На основание чл. 15г от Закона за достъп до обществена информация министърът на иновациите и дигиталната трансформация създава и поддържа Портала за отворени данни, на който организациите от обществения сектор публикуват информацията по чл. 15б от закона.

Във връзка с Регламент (ЕС) 2022/868 и съгласно чл. 8, пар. 1 от него, с РМС № 670 от 29.09.2023 г. за Национална единна информационна точка (НЕИТ) е определен министърът на електронното управление, чийто правоприемник е министърът на иновациите и дигиталната трансформация. Ролята на министъра е запазена и в разгледания от Министерския съвет Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация (ЗИД на ЗДОИ), който урежда единната информационна точка, съдържанието, сроковете и обжалването, както и правното основание на регистрите. Функциите на НЕИТ ще се изпълняват посредством национален портал за данни, затова новият портал следва да бъде изграден като такъв.

. Потвърждаването на определянето след създаването на МИДТ е предпоставка за въвеждането в експлоатация на регистрите (т. 5.5).

Структурата на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация е представена във Фигура 1:

2.3. За проекта

Порталът за отворени данни (data.egov.bg) функционира от 2019 г. като национална точка за публикуване на данни в отворен, машинночетим формат на информацията по чл. 15б от ЗДОИ. Съгласно чл. 15г, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ, изм. ДВ, бр. 55 от 2026 г.) Министерството на иновациите и дигиталната трансформация създава и поддържа портал за отворени данни. Проектът предвижда изграждане портал за данни, който заменя портала за отворени данни и отговаря на изискванията на Директива (ЕС) 2019/1024, на Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138, внедряване на стандарт за описание на метаданни -последна версия на DCAT-AP и осигурява техническите средства за изпълнение на задълженията по Регламент (ЕС) 2022/868 (Акт за управление на данните), които се прилагат от 24 септември 2023 г.

Портал следва да позволява наборите от данни да се публикуват като издания, които не могат да бъдат променяни, подписани са цифрово и могат да бъдат проверени от всеки. Каталогът и файловете с данни следва да остават достъпни и когато основната платформа не работи, а при законово основание съдържанието да може да бъде оттеглено по установен ред. Чрез новата версия ще се осъществява и връзката с Европейския портал за данни https://data.europa.eu.

Функционалните изисквания към Системата са определени в т. 7 и т. 8 от настоящата техническа спецификация, при уточненията и границите на обхвата по т. 3.2.

2.4. Нормативна рамка

Проектът се осъществява в съответствие с изискванията, регламентирани със следните нормативни актове и стратегически документи:

- Закон за електронното управление (ЗЕУ);
- Закон за киберсигурност (ЗК);
- Закон за електронната идентификация (ЗЕИ);
- Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистри и електронни административни услуги (НОИИСРЕАУ);
- Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС);
- Актуализирана стратегия за електронното управление;
- Архитектура на електронното управление;
- Закон за достъп до обществена информация (ЗДОИ);
- Закон за достъп до пространствени данни (ЗДПД);
- Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги (ЗЕДЕУУ);
- Закон за защита на личните данни и Регламент (ЕС) 2016/679 (ОРЗД);
- Директива (ЕС) 2019/1024 относно отворените данни и повторното използване на информацията от обществения сектор;
- Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138 на Комисията за определяне на списък с конкретни набори от данни с висока стойност и реда и условията за тяхното публикуване и повторно използване;
- Регламент (ЕС) 2022/868 относно европейска рамка за управление на данните (Акт за управление на данните);
- Регламент (ЕС) 2018/1724 за създаване на единна цифрова платформа;
- Регламент (ЕС) № 910/2014, изменен с Регламент (ЕС) 2024/1183;
- Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE);
- Директива (ЕС) 2016/2102 относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от обществения сектор и хармонизираният стандарт EN 301 549;
- Регламент (ЕС) 2024/1689 за определяне на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (Акт за изкуствения интелект);
- Решение № 670 на Министерския съвет от 29 септември 2023 г.;
- Спецификациите на SEMIC: DCAT-AP 3.0.1, DCAT-AP HVD 3.0.0, GeoDCAT-AP и StatDCAT-AP.

3. Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта

3.1. Общи и специфични цели на проекта

Проектът е насочен към изграждане на нова версия на Портала за отворени данни – надеждна национална платформа с цифрово подписани издания на наборите от данни, които не могат да бъдат променяни и могат да бъдат проверени независимо, с пълна оперативна съвместимост с европейската инфраструктура за данни и с технически средства за изпълнение на задълженията на Република България по Акта за управление на данните.

Постигането на общата цел ще бъде реализирано чрез следните специфични цели:

- Осигуряване на надеждна национална платформа за публикуване и повторно използване на отворени данни, с проверима автентичност и цялост на публикуваните данни;
- Осигуряване на оперативна съвместимост с европейската инфраструктура за данни, включително по отношение на наборите от данни с висока стойност;
- Осигуряване на техническите средства за изпълнение на задълженията на Република България по Акта за управление на данните;
- Повишаване на използваемостта, достъпността и стойността на данните за гражданите, бизнеса и администрацията.

3.2. Обхват на проекта

Описаните в т. 3.1 цели се осъществяват с изпълнението на следните основни дейности, които формират обхвата на проекта:

- Дейност 1: Изграждане на надеждно ядро за каталогизиране, публикуване, цифрово подписване и независима проверка на наборите от данни;
- Дейност 2: Осигуряване на достъпен публичен портал и на административен панел за самостоятелно управление на съдържанието и конфигурацията;
- Дейност 3: Осигуряване на оперативна съвместимост чрез националния приложен профил DCAT-AP-BG и събирането на метаданни имеханизъм за наборите от данни с висока стойност;
- Дейност 4: Миграция на всички набори от данни от действащия портал и неговата замяна;

• Дейност 5: Изграждане на техническите средства за единната информационна точка и регистрите по Акта за управление на данните;

• Дейност 6: Подобряване на представянето и ползването на данните чрез визуализация, статистика и функции на общността;

• Дейност 7: Създаване на условия за свързани данни по петзвездния модел и на помощни услуги за потребителите.

3.2.1. Изрични изключения от обхвата

Извън обхвата на проекта (разработката) са следните дейности, които при необходимост се възлагат отделно:

• сигурна среда за обработка и съхранение на защитени данни;

• привеждане на наборите от данни до най-високите нива на петзвездния модел, с изключение на демонстрационния набор;

• произнасяне по исканията и заявленията по Акта за управление на данните, което е упражняване на публична власт;

• автоматизирана връзка с регистрите на Европейската комисия, преди Комисията да е публикувала техническа спецификация за нея;

• набавяне на метаданни, които липсват в данните на действащия портал;

• мрежови услуги за пространствени данни, които се предоставят от Националния портал за пространствени данни;

• свързване на информационни системи извън съгласувания с Възложителя списък;

• прилагане на версии на DCAT-AP и на неговата версия за наборите от данни с висока стойност (DCAT-AP HVD), публикувани след възлагането;

• нови видове елементи и оформления на страниците извън доставените със Системата;

• разпространение на данните чрез децентрализирани мрежи;

• консултации от асистента по права и правни възможности по конкретен случай;

• тест за проникване и одит за достъпност, които се възлагат от Възложителя на независими изпълнители; Изпълнителят отстранява констатациите в обхвата на проекта;

• миграция на предишни версии, чернови, непубликувани и изтрити записи и на съдържанието от форума, заявките за данни, абонаментите и сигналите на действащия портал – те се предават на Възложителя като архивно копие;

• възможности на действащия портал, които не са част от Системата – заявки за нови данни, абонаменти и бюлетини, сигнали за проблеми;

• връчване на актовете от Системата чрез системата за сигурно електронно връчване;

• обработка на плащанията на таксите за повторно използване, които се дължат на организациите, притежаващи данните;

• работни потоци, специфични за въпросниците за оценка на зрелостта на отворените данни;

• експлоатация на инфраструктурата, създаване на съдържание и развитие на Системата с нова функционалност след въвеждането ѝ в експлоатация, извън гаранционната поддръжка.

3.2.2. Уточнения на изискванията

Изискванията към Системата се прилагат при следните уточнения:

№	Изискване	Уточнение	Задължения на Възложителя и на трети страни
F-01	Управление на защитени данни (чл. 8 от Акта за управление на данните)	Системата поддържа процеса по исканията и публикува информация за наборите от защитени данни; самите защитени данни не се съхраняват в Системата.	Обработката на защитените данни остава при организациите, които ги притежават.
F-02	Петзвезден модел на отворените данни	Системата позволява публикуване на данни на всички нива на модела; на най-високото ниво се публикува демонстрационен набор от данни.	Привеждането на останалите набори до по-високите нива – от публикуващите организации.
F-03	Издаване на декларации, потвърждения и вписвания (чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните)	Системата подготвя актовете автоматично; издаването става след потвърждение от оправомощено длъжностно лице.	Определяне на оправомощените длъжностни лица; одобряване на образците.
F-04	Уведомяване на регистрите на Съюза (чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните)	Уведомяването се извършва чрез документ в установен формат, изпратен по официалния канал на Европейската комисия.	Потвърждаване на канала за уведомяване.

F-07	Препращане на исканията (чл. 8 от Акта за управление на данните)	Исканията се препращат автоматично, когато за категорията данни е определена организация; в останалите случаи – от служител.	Поддържане на списъка на организациите по категории данни.
F-08	Компетентни органи по РМС № 670/2023	Системата се проектира за една институция, която изпълнява функциите на единна информационна точка и на компетентен орган.	Влизане в сила на изменението на Закона за достъп до обществена информация.
F-09	Такси и намаления за малки и средни предприятия (чл. 11, пар. 11 от Акта за управление на данните)	Правилата за таксите се настройват в Системата; плащанията се активират след приемане на тарифа.	Тарифа на Министерския съвет за таксите по процедурата за уведомяване; избор на платежна услуга.
F-10	Право на защита (чл. 9, пар. 2 от Акта за управление на данните)	Образците на решенията и на отказите съдържат информация за реда за обжалване.	Влизане в сила на изменението на Закона за достъп до обществена информация, с обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
F-11	Достъпност (WCAG 2.1)	Публичният портал отговаря на изискванията за достъпност за хора с увреждания по стандарта EN 301 549, включително WCAG 2.1 ниво AA.	Достъпността на документите, публикувани от организациите; наблюдението на достъпността след предаването на Системата.
F-12	Промяна на оформлението през административната среда	Оформлението и страниците се управляват в рамките на доставените теми и елементи на страниците.	Нови видове елементи на страниците – с отделно възлагане (т. 3.2.1).
F-13	Брояч на изтеглянията	Броят на изтеглянията е ориентировъчен.	Одобряване на правилото за броене.
F-15	Миграция и привеждане на метаданните в съответствие с националния профил	Приемането на миграцията се основава на пренасянето на публикуваните данни с текущата версия на ресурсите и на справката за съответствието, а не на пълнотата на всички метаданни.	Допълването на липсващите метаданни – от публикуващите организации.
F-16	Предоставяне на наборите от данни с висока стойност чрез приложни програмни интерфейси (чл. 3–4 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138)	Осигуряват се изтегляне на масиви от данни, описание на приложните програмни интерфейси на организациите и общ приложен програмен интерфейс за достъп до табличните данни.	Мрежовите услуги за пространствени данни – от НППД и от организациите.
F-17	Интеграция със системите с DCAT-AP профили	Осигурява се стандартен интерфейс по DCAT-AP и свързване на системите от съгласуван списък.	Съгласуване на списъка.

F-19	Метаданни за публикуващата организация	В това поле не се пренасят имена на физически лица.	Решение относно съществуващите данни в полето.
F-20	Набори от данни с висока стойност (Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138)	Системата осигурява обозначаването и проверката на наборите.	Класифицирането – от организациите, които притежават данните.
F-21	Лицензи и формати	Лицензите и форматите се пренасят от действащия портал, а форматът се разпознава автоматично.	Лицензите на наборите без лиценз – от публикуващите организации.
F-23	Версия на DCAT-AP	Прилагат се DCAT-AP 3.0.1 и неговата версия за наборите от данни с висока стойност (DCAT-AP HVD), действащи към датата на възлагането.	–
F-26	Функции на общността	Модерацията, сроковете за съхранение и изтриването се настройват в Системата.	Правните основания, правилата за модерация и оценката на въздействието.

3.3. Целеви групи

Целевите групи, към които е насочен проектът, обхващат:

- Министерството на иновациите и дигиталната трансформация – като собственик на Портала за отворени данни и като единна информационна точка и компетентен орган по Акта за управление на данните;
- организациите от обществения сектор, които публикуват данни на Портала;
- гражданите, бизнесът, изследователите и медиите – като ползватели и повторни ползватели на данните;
- разработчиците на информационни системи, които се интегрират с Портала;
- организациите от обществения сектор, които държат данни от защитените категории по чл. 3, пар. 1 от Акта за управление на данните;
- доставчиците на посреднически услуги за данни и организациите за алтруистично споделяне на данни, включително установените в други държави членки;
- Европейската комисия и европейският портал за данни.

3.4. Очаквани резултати

Очакваните резултати от изпълнението на проекта са:

Във Фаза 1:

- набор от данни може да бъде публикуван, подписан и изтеглен, а всяко издание – независимо проверено; издание може да бъде оттеглено с пълна одитна следа, а каталогът и изтегляниятa остават достъпни и когато основната платформа не работи (Дейност 1);
- публичният портал и административният панел работят, а порталът отговаря на изискванията за достъпност за хора с увреждания (Дейност 2);
- метаданните се проверяват по DCAT-AP-BG при публикуване, каталогът се събира от европейския портал за данни, а механизмът и разделът за наборите от данни с висока стойност работят (Дейност 3);

Във Фаза 2:

- публичната страница за състоянието на Системата е налична (Дейност 1);
- администраторите управляват съдържанието, оформлението и търсенето без участие на разработчици, а броячът на изтегляниятa и класацията са налични (Дейност 2);
- автоматичното събиране на метаданни от други каталози, справката по чл. 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138 и порталът за разработчици са налични (Дейност 3);
- единната информационна точка и регистрите са изградени и тествани и се въвеждат в експлоатация при осигурени предпоставки (Дейност 5);
- функционалностите за представяне на данните, статистиката и функциите на общността са налични (Дейност 6);
- свързаните данни и демонстрационният набор са публикувани, интерфейсите са налични, а асистентът е внедрен (Дейност 7);

Във Фаза 3:

- всички публикувани набори от данни от действащия портал са налични в Системата, старите им адреси се пренасочват, архивното копие е предадено на Възложителя и действащият портал е заменен (Дейност 4).

3.5. Период на изпълнение

Периодът на изпълнение е 14 месеца, но не по-късно от 31.12.2027 г.

В началото на всяка фаза Изпълнителят трябва да изготви подробен график, в който следва да се конкретизират сроковете за изпълнение на всяка дейност в

рамките на фазата. Графикът за изпълнение трябва да бъде съобразен с продължителността на фазата.

Изпълнението се организира в три фази, както следва:

Фаза	Срок	Обхват	Условия и зависимости
Фаза 1 – работещо решение	До края на 8-ия месец от възлагането	Дейности 1, 2 и 3 – в частта за Фаза 1 по т. 8.1.2, 8.2.2 и 8.3.2.	Приемане след приемателното тестване по т. 6.4 и внедряването в продукционната среда по т. 6.5, при осигурени предпоставки по т. 5.5 за фазата.
Фаза 2 – пълна функционалност	След приемането и внедряването на Фаза 1 – до края на 14-ия месец от възлагането, но не по-късно от 31.12.2027 г.	Дейности 1, 2 и 3 – в частта за Фаза 2 по т. 8.1.2, 8.2.2 и 8.3.2; Дейности 5, 6 и 7.	Въвеждането в експлоатация се извършва при осигурени предпоставки по т. 5.5.
Фаза 3 – миграция на данните	До пет месеца след Фаза 1	Дейност 4 (т. 8.4.2).	Подготовката се извършва във Фаза 1. Пренасянето започва след приемателното тестване по Фаза 1 и завършва с превключването от действащия портал към Системата.

4. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

Порталът за отворени данни функционира от 2019 г. Организациите от обществения сектор публикуват на него своите набори от данни, а метаданните се събират от европейския портал за данни.

Към 27 август 2026 г. в националния каталог са регистрирани 11 912 записа на набори от данни на 547 организации, от които 9 677 (81,2%) с прикачени данни и общо 47 672 ресурса (файлове и връзки към данни). Тема е посочена при всички записи, лиценз – при 91,5% от наборите, а формат – при 92,9% от ресурсите. При 2 634 набора (22,2%) описанието е празно, а 3 739 (31,4%) са в категорията „Некатегоризирани“. 65 набора са обозначени като набори от данни с висока стойност.

В каталога, събран от европейския портал за данни, са отразени 11 850 записа, но за отделните файлове не се пренасят лицензът, форматът, видът на файла, адресът за изтегляне и размерът, а обозначените набори с висока стойност не съдържат препратка към Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138. Публикуващата организация не е обозначена с постоянен идентификатор.

Действащият портал не осигурява цифрово подписани издания, които могат да бъдат проверени независимо, резервно копие на портала и оттегляне на съдържание по установен ред. Не са налични технически средства за единната информационна точка и за регистрите по Акта за управление на данните.

5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

5.1. Общи изисквания към изпълнението на проекта

Проектът се изпълнява в рамките на бюджета на МИДТ. Изпълнителят следва да спазва всички нормативни изисквания по отношение на дейността на Министерството на иновациите и дигиталната трансформация и електронното управление в Република България.

5.2. Общи организационни принципи

Задължително изискване е да се спазят утвърдените хоризонтални и вертикални принципи на организация на изпълнението на предмета на проекта за гарантирано постигане на желаните резултати от проекта, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау, необходими за изпълнение на предмета на проекта, а също така да се гарантира и достатъчно ниво на ангажираност с изпълнението и проблемите на проекта:

- Хоризонталният принцип предполага ангажиране на специалисти от различни звена, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау по предмета на проекта и същевременно екипът да усвои новите разработки на достатъчно ранен етап, така че да е в състояние пълноценно да ги използва и развива и след приключване на проекта;
- Вертикалният принцип включва участие на експерти и представители на различните управленски нива, така че управленският екип да покрива както експертните области, необходими за правилното и качествено изпълнение на проекта, така и управленски и организационни умения и възможности за осъществяване на политиката във връзка с изпълнението на проекта. Чрез участие на ръководители на звената – ползватели на резултата от проекта, ще се гарантира достатъчно ниво на ангажираност на институцията с проблемите на проекта.

5.3. Управление на проекта

Изпълнителят трябва да приложи методология за управление на проекта, която да съответства на най-добрите световни практики и препоръки (например Project Management Body of Knowledge (PMBOK) Guide, PRINCE2, Agile/ SCRUM/ Kanban, RUP и др. еквивалентни).

Изпълнителят следва да организира изпълнението на дейностите си, съгласно принципите на избрана от него Методология за управление на ИТ проекти и да предложи план-график за изпълнение на проекта.

Дейностите по управление на проекта трябва да включват като минимум управление на реализацията на целия обхват на проекта, и постигане на очакваните резултати, както и разпределението на предложените участници в екипа за управление на проекта, график и дейности при изпълнение на проекта.

Доброто управление на проекта трябва да осигури:

- координиране на усилията на експертите от страна на Изпълнителя и Възложителя и осигуряване на висока степен на взаимодействие между членовете на проектния екип;
- оптимално използване на ресурсите;
- текущ контрол по изпълнението на проектните дейности;
- разпространяване навреме на необходимата информация до всички участници в проекта;
- идентифициране на промени и осигуряване на техните анализ и координация;
- осигуряване на качеството и полагане на усилия за непрекъснато подобряване на работата за удовлетворяване на изискванията на участниците в проекта.

В графика Изпълнителят трябва да опише дейностите и стъпките за тяхното изпълнение максимално детайлно, като покаже логическата връзка между тях. В графика трябва да са посочени датите за предаване на всеки от документите, изготвени в изпълнение на съответната фаза.

5.4. Управление на риска

Изпълнителят трябва да представи като част от „Системната архитектура“ списък с идентифицираните от Възложителя рискове с оценка на вероятност, въздействие и мерки за реакция.

През времето за изпълнение на проекта Изпълнителят трябва да следи рисковете, да оценява тяхното влияние, да анализира ситуацията и да идентифицира (евентуално) нови рискове.

При изготвянето на списъка с рискове Изпълнителят следва да вземе предвид следните идентифицирани от Възложителя рискове:

- Промяна в нормативната уредба, водеща до промяна на ключови компоненти на решението – предмет на разработка;
- Недобра комуникация между екипите на Възложителя и Изпълнителя по време на аналитичните етапи на проекта;
- Ненавременно изпълнение на всяко от задълженията от страна на Изпълнителя;
- Неправилно и неефективно разпределяне на ресурсите и отговорностите при изпълнението на проекта;
- Забавяне при изпълнение на проектните дейности, опасност от неспазване на срока за изпълнение;
- Грешки при разработване на функционалностите на системата;
- Недостатъчна яснота по правната рамка и/или променяща се правна рамка по време на изпълнение на проекта;
- Липса на задълбоченост при изследването и описанието на бизнес процесите и данните;
- Неинформиране на Възложителя за всички потенциални проблеми, които биха могли да възникнат в хода на изпълнение на дейностите;
- Риск за администриране на системата след изтичане на периода на гаранционна поддръжка.

5.5. Задължения на Възложителя и предпоставки за въвеждане в експлоатация

Изпълнението на отделни дейности и въвеждането в експлоатация на някои функционалности зависят от действия извън контрола на Изпълнителя. Изграждането и въвеждането в експлоатация се отчитат поотделно, така че приемането на изградените функционалности да не се обвързва с действия на трети страни.

№	Предпоставка	Необходима до	Последица при неосигуряване
D-20	Осигуряване на ресурсите в ДХЧО и на свързаността на Системата.	Преди началото на Фаза 1	Разработката и внедряването се забавят съответно.
D-22	Копие на базата от данни и на индексите на действащия портал от действащата среда.	Преди пробните миграции във Фаза 1	Миграцията се основава на публичния изходен код и рискът от непълно пренасяне расте.
D-15	Възлагане на независим тест за проникване и на независим одит за достъпност.	Преди приемането на Фаза 1 и на Фаза 2	Сигурността и достъпността не са независимо потвърдени.

D-8	Съгласуване на списъка на информационните системи за свързване (F-17).	Преди Фаза 2	Осигурява се само стандартният интерфейс.
D-9	Избор на демонстрационния набор от данни (F-02).	Преди Фаза 2	Наборът се подбира от Изпълнителя.
D-10	Оценки на въздействието върху защитата на данните и правни основания за единната информационна точка, регистрите и функциите на общността (F-26).	Преди разработването на съответните функционалности във Фаза 2	Разработването им не може да започне.
D-5	Влизане в сила на изменението на Закона за достъп до обществена информация и повторно уведомяване на Европейската комисия (F-08).	Преди въвеждането в експлоатация на регистрите	Регистрите са изградени, но не се използват.
D-21	Наредба на министъра за реда за разглеждане на уведомленията и на заявленията за регистрация.	Преди въвеждането в експлоатация на регистрите	Работните потоци са изградени по Регламента и се настройват след приемането ѝ.
D-6	Тарифа на Министерския съвет за таксите по процедурата за уведомяване (F-09).	Преди въвеждането на плащанията	Плащанията не се активират.
D-16	Влизане в сила на изменението на Закона за достъп до обществена информация – решенията се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс (F-10).	Преди въвеждането в експлоатация на единната информационна точка	Производствата не могат да бъдат въведени в експлоатация.
D-24	Указания за описване и структуриране на информацията за наборите от защитени данни.	Преди въвеждането в експлоатация на единната информационна точка	Полетата следват изискванията на европейския регистър и се настройват след приемането им.
D-4	Списък на организациите, които притежават защитени данни, по категории данни (F-07).	Постепенно, от въвеждането в експлоатация	Исканията се препращат от служител.
D-7	Потвърждаване на канала за уведомяване на Европейската комисия (F-04).	Преди въвеждането в експлоатация на регистрите	Уведомлението се изпраща от Възложителя.
D-12	Избор на платежна услуга (F-09).	Преди свързването с платежната услуга	Връзката не се активира.
D-13	Наличност на националния възел по eIDAS.	Преди въвеждането на трансграничния достъп	Налична е само национална електронна идентификация.
D-14	Осигуряване на хардуер за работата на езиковия модел на асистента в инфраструктурата на Възложителя.	Преди внедряването на асистента	Внедряването на асистента се отлага.
D-19	Класифициране на наборите от данни с висока стойност от организациите, които ги притежават (F-20).	Преди справката по чл. 5 от Регламент за	Справката не съдържа класифицирани набори.

		изпълнение (ЕС) 2023/138	
D-18	Решение относно съществуващите данни в полето за публикуваща организация (F-19).	Преди Фаза 3	Полето не се пренася до вземането на решение.
D-11	Определяне на срокове, в които публикуващите организации да допълнят метаданните си (F-15).	Постепенно, от Фаза 3	Липсите се отчитат, но не се допълват.
D-23	Решение за ползвателите на приложния програмен интерфейс на действащия портал и за инструмента за автоматично публикуване.	Преди превключването във Фаза 3	Автоматичното публикуване и външните ползватели спират при превключването.

6. ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

Етапи 6.1 и 6.2 са общи за трите фази на проекта. Етапи 6.3 и 6.4 се изпълняват във Фаза 1 и във Фаза 2, етап 6.5 – във всяка от трите фази, а етап 6.6 – във Фаза 2.

6.1 Анализ на данните и изискванията

Функционален обхват на проекта

- Осигурява възможност на институциите да публикуват набор от данни, като се произвежда непроменимо, подписано, адресирано по съдържание издание;
- Осигурява възможност на гражданите да намират набори от данни;
- Предоставя метаданни на европейския портал (DCAT-AP/HVD) и събира метаданни от други национални източници,
- Управлява набори от данни с висока стойност по Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138;
- Приема и разпределя искания за повторно използване на защитени данни, без никога да съхранява самите защитени данни;
- Поддържа два публични регистъра по Регламент (ЕС) 2022/868 – на доставчиците на посреднически услуги за данни и на признатите организации за алтруистично споделяне на данни;

Входни данни за анализа са изискванията по т. 7 и т. 8 и уточненията по т. 3.2.2.

▪ В процеса на бизнес анализ да бъде изследвана съвместимостта на бизнес процесите на Възложителя с вече одобрени оптимизирани референтни модели за предоставяне на услуги и нормативни изисквания на Базисен модел за Комплексно административно обслужване в държавната администрация. При наличие на

разработени модели за предоставяне на услуги по „Епизоди от живота“ и „Събития от бизнеса“, които включват услуги, предоставяни от Възложителя, да бъдат съобразени нуждите от модификации в референтните модели, за да се постигне подобряване на времето и намаляване на административната тежест при комплексно обслужване, спрямо предоставянето на отделните услуги поединично. Не е приложимо за текущото решение.

▪ В случай, че се касае за административни услуги, те трябва да бъдат разграничени на базата на разлики в бизнес процесите и да не бъдат генерализирани и/или обобщавани на базата на типа на действие (например, ако Системата издава няколко различни вида удостоверения, с които се удостоверяват различни обстоятелства, административните услуги трябва да бъдат регистрирани отделно). Не е приложимо за текущото решение.

▪ Удостоверителните административни услуги трябва да бъдат регистрирани и като вътрешни административни услуги и да бъде реализирана възможност за предоставянето на тези услуги като вътрешни електронно административни услуги за нуждите на комплексното административно обслужване чрез служебен онлайн интерфейс. Не е приложимо за текущото решение.

6.1.1. Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при разработка, надграждане или внедряване на информационна система

Изпълнителят трябва да следва Методологията за усъвършенстване на работните процеси за предоставяне на административни услуги и Наръчника за прилагане на методологията, приета с Решение № 578 на Министерския съвет от 30 септември 2013 г.. Не е приложимо за текущото решение.

▪ Трябва да бъде предвидена фаза на проучване, по време, на която да се дефинират потребителските нужди, да се проведат предварителни тестове с потребители и да се изработи план, по който да се адресират идентифицираните нужди. Не е приложимо за текущото решение.

▪ Необходимо е да бъде направен анализ на текущото състояние на данните, които ще се обработват, по отношение на тяхната изчерпателност, пълнота и качество, да се направи оценка на възможността за въвеждане на данни и обстоятелства в регистри, съгласно изискванията на нормативната уредба. Да се предложи модел на данните, съдържащ описание на основните таблици и схематично представяне на връзките между тях;

▪ В процеса на анализа трябва да се разгледа възможността обменът на данни да се основава на общи стандарти, т.е. условия за използване, формат на данните, машинна четимост, метаданни, споделени речници/таксономии, честота, детайлност и задължителни атрибути. Задължителното прилагане би гарантирало изпълнението на изискванията за повторни потребители и доставчици на данни.

▪ Трябва да бъде направен анализ, оценка и описание на работните процеси, заложени в нормативната уредба, да бъде предложена организационна архитектура

на базата, на която да бъдат разработени и оптимизирани основните функционалности на Системата. Не е приложимо за текущото решение.

▪ Трябва да бъдат предвидени периодични продуктови тествания по време на разработката и внедряването на Системата, с извадка (фокус-група) от бъдещите потребители на Системата, чрез които да се изпита и оцени използваемостта на услугите и потребителските интерфейси, както и за да бъдат отстранени затруднения и несъответствия със спецификацията. Не е приложимо за текущото решение.

▪ Трябва да се спазват нормативните изисквания за еднократно събиране и повторна употреба на данни в държавната администрация (съгласно АПК и ЗЕУ) и в разработените бизнес процеси да не се изискват данни за заявителя и/или за получателя на услугата, които могат да се извлекат автоматично в процеса на електронна идентификация чрез Центъра за електронна идентификация или на база на ЕГН от КЕП. При необходимост изпълнителят трябва да предложи на Възложителя адекватни промени в нормативната уредба, които да хармонизират съответните секторни нормативни изисквания с общите разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс, Закона за електронно управление, Закона за електронния документ и електронния подпис и приложимите подзаконови актове, ако действащата нормативна уредба изисква:

- изрично попълване на типов структуриран електронен формуляр, върху който потребителите трябва да се подпишат собственоръчно и/или който да приложат като изискуем документ при заявяването на електронна административна услуга;
- изрично деклариране или обявяване на обстоятелства или данни, които се администрират и/или удостоверяват от други държавни органи и могат да бъдат получени по служебен път, включително и автоматизирано през съответни интеграционни интерфейси;
- други нормативни изисквания, които водят до неоптимални или ненужно бюрократични процеси, които биха могли да бъдат оптимизирани при заявяване и предоставяне на електронни административни услуги;

6.1.2 Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя

(Не е приложимо за текущото решение. Производствата по Акта за управление на данните се реализират изцяло в Системата (Дейност 5), а информацията за тях се публикува съгласно изискванията на единната цифрова платформа (ДНФ6).)

▪ Предвидените за разработка и внедряване електронни административни услуги трябва да бъдат регистрирани предварително в Регистъра на услугите към Административния регистър (съгласно чл. 61 от Закона за администрацията). Услугите, които ще бъдат надградени, и новоразработените услуги трябва да

отговарят на изискванията за електронни услуги с минимално Ниво 4, където е приложимо (т.е. услугата изисква заплащане на такса), или Ниво 3, в случаите, в които за предоставяне на услугата не се изисква заплащане на такса; Дефинициите за нивата на електронизация на административните услуги са регламентирани в Наредбата за административния регистър към Закона за администрацията;

- При разработката на информационна система, чрез която се предоставят ЕАУ, да се предвиди изцяло автоматизираното им предоставяне, като се определи задължителното минимално ниво на електронизация на ЕАУ, съгласно т. 1.3 от техническата спецификация, както и нивото на осигуреност на средствата за електронна идентификация при заявяване на ЕАУ, определено съгласно Методика за определяне от лицата по чл. 1, ал. 1 и 2 от ЗЕУ на средствата за електронна идентификация, които се използват при заявяване на ЕАУ и тяхното ниво на осигуреност, и получаване на резултата от нея.

- При анализа трябва да се има предвид, ако АО предоставя ЕАУ от ниво 4, изискваща такса за плащане, тя е с намалена такса спрямо таксата за присъствено заявяване и предоставяне, ако при прилагането на методиката за определяне на разходоориентиран размер на таксите по чл. 7а на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност се установи различен размер на разходите, съгласно чл.10а, ал 2 от ЗЕУ.

- Трябва да се разработят информативни текстове за всяка услуга, които включват като минимум:
  - условия за предоставяне на услугата;
  - срокове за предоставяне на услугата;
  - такси за заявяване и съответно предоставяне на услугата;
  - начини за получаване на услугата;
  - резултат от предоставяне на услугата;
  - отказ от предоставяне на услугата.

- Информативните текстове за всяка услуга трябва да бъдат достъпни за потребителите още като първа стъпка от заявяването на услуга;

- Тарифирането на услугите трябва да бъде реализирано така, че Системата да съхранява всички версии на тарифите за услуги (от дата до дата) и да прилага съответната тарифа, в зависимост от момента, в който е заявена дадена услуга;

- Трябва да бъде оптимизиран потребителският път от влизане на сайта до заявяване и получаване на услуга и пътят от регистрация на нов потребител до заявяване и получаване на услуга;

- При оптимизацията на потребителския път трябва да се отчита всяко действие от страна на потребителя (натискане на бутон, въвеждане на данни, прочитане на текст и пр.), което може да се спести.

▪ Съгласно действащата нормативна уредба допустимите заявители на електронни административни услуги могат да бъдат разделени в няколко групи, като процесите по заявяване на ЕАУ и необходимите процеси по установяване на допустимостта на заявлението зависят от множество фактори. Трябва да бъде обърнато специално внимание на спецификите в процесите в зависимост от качеството, в което действа заявителят, за да се постигне максимална оптимизация на процеса, като същевременно се защити сигурността на търговския и гражданския оборот.

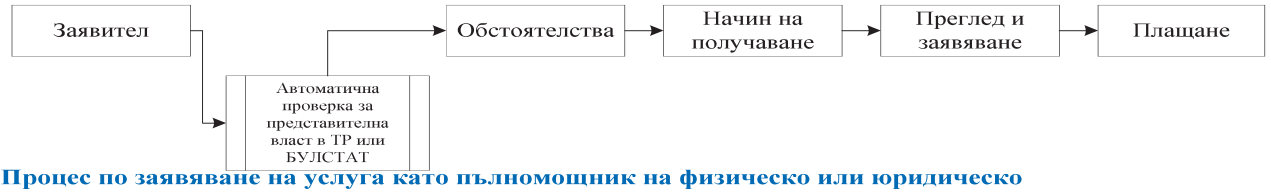
▪ Предоставянето на ЕАУ от административните органи на гражданите и бизнеса да се извършва през Портала на електронното управление чрез хоризонталната система за е-форми, като се използва Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на ЕАУ.

В приложената диаграма са показани възможни разлики в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ:

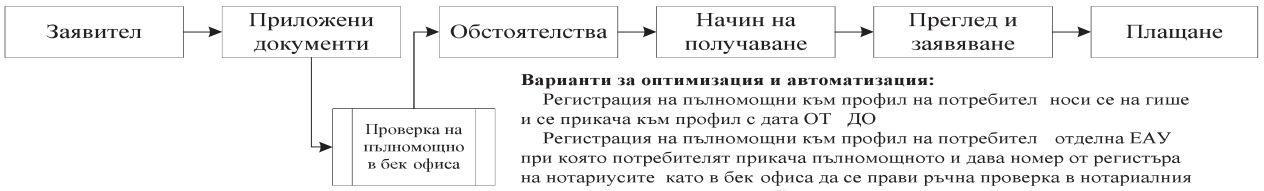
Процес по заявяване „в лично качество“:

Процес по заявяване на услуга като законен представител на юридическо лице:

Процес по заявяване на услуга като пълномощник на физическо или юридическо лице:

Варианти за оптимизация и автоматизация:
Регистрация на пълномощни към профил на потребител носи се на гише и се прикача към профил с дата ОТ ДО
Регистрация на пълномощни към профил на потребител отделна ЕАУ при която потребителят прикача пълномощното и дава номер от регистъра на нотариусите като в бек офиса да се прави ръчна проверка в нотариалния регистър на пълномощните „Единство“ преди да се активира
ВАЖНО: Да се анализират правните и техническите възможности за осигуряване на служебен достъп до регистъра на пълномощните, воден от нотариалната камара!

Процес по заявяване на услуга като длъжностно лице:

Варианти за оптимизация и автоматизация:
ЧСИ ДСИ прикачва сканирано решение по изпълнително дело и го подписва с КЕП декларирайки че е вярно с оригинала
Бек енд системата проверява автоматично дали има редовно регистриран ЧСИ ДСИ в регистъра на камарата
ВАЖНО: Да се анализират правните и техническите възможности за осигуряване на служебен достъп до регистъра на пълномощните, воден от нотариалната камара!

В приложената таблица са представени спецификите и разликите в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ, които трябва да бъдат отразени при реализацията на Системата:

Вид заявител	Особености	Специфични процеси
Физическо лице за собствени нужди	Заявява ЕАУ за лични нужди от свое име. Това е най-простият за реализиране случай	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация, ако има такива - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и три имена или анонимно.
Законен представител на юридическо лице	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на юридическо лице, на което е законен представител (т.е. заявителят е вписан като представляващ юридическото лице в съответен регистър)	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и автоматична проверка за представителна власт в ТР/ БУЛСТАТ/ ЦРЮЛНЦ.
Пълномощник на ФЛ или ЮЛ	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на физическо или юридическо лице, което го е упълномощило (т.е. заявителят трябва да разполага с пълномощно, което му дава необходимия обем и обхват на представителна власт, за заявяване и/или получаване на съответната услуга)	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на представителната власт в Регистъра с пълномощни на Нотариалната камара, чрез проверка в Регистъра на овластяванията по смисъла на ЗЕИ или при създадена възможност за регистриране на пълномощни към профила на потребителя или за заявяване на услугата. Пълномощник може да бъде и посредник за предоставяне на ЕАУ по реда на ЗЕУ, в т.ч. Центрове за комплексно административно обслужване.
Длъжностно лице (ЧСИ / ДСИ)	Заявява ЕАУ, за да изпълни определени свои задължения като длъжностно лице спрямо друго физическо или юридическо лице, за което следва да има съответен правен интерес.	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на длъжностното лице в съответния регистър (ЧСИ/ ДСИ) и на правния интерес чрез изискване за декларирането му чрез изрична декларация, подписана с КЕП, и прилагане на копие от решение по изпълнително дело.

6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила

(Не е приложимо за текущото решение. Самодекларирането на статута на малко или средно предприятие се извършва като част от заявлението в Системата, с приложени доказателства и проверка от служител (т. 3.2.2, F-09).)

▪ Системата трябва да поддържа номенклатура с редактируеми шаблони на декларации, които да бъдат достъпни за актуализация за администраторите на Системата; Трябва да се поддържа история на версиите на шаблоните и да няма възможност за перманентно премахване/изтриване на шаблони, а само смяна на статуса им и публикуване на нова версия;

▪ Ако даден бизнес процес изисква подаване на декларация от страна на заявител на услуга, при достигане на съответната стъпка от процеса Системата трябва:

- да попълва автоматично всички персонални данни на заявителя в електронна форма, генерирана на база на съответния шаблон на декларация;
- да дава възможност на потребителя за избор на съответните обстоятелства, които може да декларира (ако шаблонът на декларацията предвижда възможност за деклариране на опционален набор от предефинирани обстоятелства);
- да изисква потвърждение на обстоятелствата от страна на потребителя;
- в случай че декларацията трябва да се попълни от лице, различно от заявителя, тя да може да се прикачи като електронно подписан документ или по електронен път да бъде отправяна покана към декларатора за електронно подписване.

▪ Всяка попълнена електронна декларация трябва да се прикачи автоматично от Системата към заявлението и да бъде подписана заедно с него от потребителя с електронен подпис, освен в случаите, когато заявителят и декларатът са различни лица и декларацията е подписана отделно от декларатора.

6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги

(Не е приложимо за текущото решение. Системата не предоставя електронни административни услуги (виж т. 6.1.2).)

▪ Всяка удостоверителна административна услуга в обхвата на Системата трябва да бъде достъпна като вътрешноадминистративна електронна услуга чрез уеб-услуга, като комуникацията се подписва с електронен печат на институцията и с електронен времеви печат по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014;

▪ Всяка услуга, за която се допуска представителна власт, трябва да бъде интегрирана с Регистъра на овластяванията по смисъла на Закона за електронната идентификация;

▪ Системата не трябва да съхранява данни, на които възложителят не е първичен администратор, в случай че данните могат да бъдат извличани в реално време от регистър на съответния първичен администратор при възможност чрез интеграционната шина за обмен на справочна и удостоверителна информация.

▪ Всички електронни административни услуги, предоставяни от административните органи на гражданите и бизнеса трябва да се заявяват през Портал за електронно управление.

▪ При предоставянето на ЕАУ е необходимо Изпълнителят да осъществи интеграция с хоризонталните системи на електронното управление.

6.2 Изготвяне на системна архитектура

Изпълнителят трябва да изготви системна архитектура, която подлежи на одобрение от Възложителя. Документът описва всички изисквания за реализирането на Системата и обхваща:

▪ общо описание на Системата, на модулите ѝ и на връзките с външни информационни системи;
▪ бизнес процесите, описани в BPMN, и модела на данните;
▪ приложните програмни интерфейси, режимите на взаимодействие, протоколите и портовете (F18, NF19);
▪ подхода за изграждане на Системата, добрите практики и базовия списък на компонентите с отворен код (NF5, NF7, NF26);
▪ целевите стойности за производителност, наличност и възстановяване и подхода за кеширане (т. 7.2.12, NF40), които определят нормалните експлоатационни характеристики по т. 6.7;
▪ мерките за сигурност, анализа и оценката на риска и списъка с рискове (т. 5.4, NF134);
▪ модела на внедряване в ДХЧО и подхода към пренасянето на данните от действащия портал;
▪ потребителския интерфейс и мерките за достъпност за хора с увреждания.

При документирането на изискванията, с цел постигане на яснота и стандартизация на документите, е необходимо да се използва стандартен език за описание на бизнес процеси – BPMN.

Системната архитектура подлежи на одобрение от Възложителя в срок до 5 работни дни след представяне от Изпълнителя. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на Възложителя Изпълнителят е длъжен да ги отрази в системната архитектура в срок не по-късно от 10 работни дни.

6.3 Разработване на софтуерното решение

Етапът на разработка за Фаза 1 и Фаза 2 включва изпълнението на следните задачи:

- Разработка на модулите на информационната система съгласно изискванията на настоящата техническа спецификация и системната архитектура;
- Провеждане на вътрешни тестове на Системата (в среда на разработчика);
- Изготвяне на детайлни сценарии за провеждане на приемателните тестове за етап „Тестване“ за съответната фаза на проекта.

6.4 Тестване

За Фаза 1 и Фаза 2 Изпълнителят трябва да проведе съвместно с Възложителя приемателно тестване на разработените функционалности, в създадена за целта тестова среда, за да демонстрира, че изискванията са изпълнени. Приемателното тестване се провежда по предварително изготвени и предоставени тестови сценарии в рамките на етапа по т. 6.3.

Тестът за проникване и одитът за достъпност се извършват от независими изпълнители, определени от Възложителя (т. 5.5); Изпълнителят отстранява констатациите в обхвата на проекта.

6.5 Внедряване

Изпълнителят трябва да внедри софтуерното решение в информационната и комуникационна среда на Възложителя. Това включва инсталиране, конфигуриране и настройка на програмните компоненти на системата в условията на експлоатационната среда на Възложителя.

Внедряването се извършва в продукционната среда в ДХЧО, осигурена от Възложителя, по фази:

- Фаза 1 – внедряване на функционалностите по Фаза 1; Системата не замества действащия портал до приключването на Фаза 3;
- Фаза 2 – внедряване на функционалностите по Фаза 2;
- Фаза 3 – пренасяне на данните и превключване от действащия портал към Системата (въвеждане в експлоатация).

Експлоатацията на инфраструктурата е задължение на Възложителя.

6.6 Обучение

След проведено приемателно тестване по Фаза 2 Изпълнителят трябва да организира и да проведе обучения за следните групи служители на Възложителя:

- администратори на платформата;

- служители, които обработват исканията и заявленията по Акта за управление на данните;
- служители, които модерират коментарите, форумите и анкетите;
- системни администратори.

За провеждането на обученията Изпълнителят е длъжен да осигури за своя сметка:

Учебни материали;

Лектори.

6.7 Гаранционна поддръжка

Изпълнителят трябва да осигури за своя сметка гаранционна поддръжка, която започва с въвеждането на Системата в експлоатация – превключването от действащия портал към Системата във Фаза 3 – и продължава 24 месеца след внедряването на функционалностите от Фаза 2. Функционалностите от Фаза 2 се включват в гаранционната поддръжка от внедряването им. До въвеждането в експлоатация отстраняването на дефекти във вече внедрените функционалности е част от изпълнението на проекта.

При необходимост, по време на гаранционния период трябва да бъдат осъществявани дейности по осигуряване на експлоатационната годност на софтуера и ефективното му използване от Възложителя, в случай че настъпят явни отклонения от нормалните експлоатационни характеристики, заложени в системната архитектура.

Гаранционната поддръжка обхваща разработените и внедрените софтуерни компоненти. Извън нея остават експлоатацията на хардуерната и системната инфраструктура в ДХЧО, създаването на съдържание и развитието на Системата с нова функционалност, които се възлагат отделно.

Приоритетът на всеки инцидент се определя при регистрирането му в системата за управление на заявки съгласно критериите в Таблица 3 и при необходимост се променя по искане на Възложителя. Редът на отстраняването на инцидентите се определя в зависимост от техния приоритет.

6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка

Изпълнителят следва да предоставя услугите по гаранционна поддръжка, като предоставя за своя сметка единна точка за достъп – система за управление на заявки.

Дейностите по гаранционна поддръжка трябва да включват следното:

- Извършване на диагностика с цел осигуряване на правилното и безпроблемно функциониране на Системата;
- Регистриране на инцидент в Система за управление на заявки;

- Отстраняване на дефектите, открити в софтуерните модули;
- Възстановяването на работоспособността на Системата при евентуален срив;
- Предоставяне на консултации за идентифициране на проблеми в конфигурацията на ИТ средата (операционна система, база данни, middleware, хардуер и мрежи);
- Регулярен мониторинг на неразрешените инциденти, дефиниране на проблеми и оценка на ефектите върху договорените параметри на качеството за наличност и достъпност на Системата;
- Пълно документиране на разрешените инциденти, включително предприетите стъпки за разрешаването им, точното им класифициране, обратна връзка със засегнатите потребители относно предложеното решение;
- Актуализация на документацията при установени явни несъответствия с фактически реализираните функционалности, както и в случаите, в които са извършени действия по отстраняване на дефекти и грешки, в рамките на гаранционната поддръжка.

6.7.2 Управление на инциденти (incident management)

С цел осигуряване на работоспособността на Системата и повишаване на качеството на обслужване на потребителите ѝ в етапа на нейната експлоатация, Изпълнителят трябва да прилага процедури за бързо и ефективно регистриране на възникнали инциденти и безпроблемно им отстраняване.

Чрез процедурата за управление на инциденти се подпомага и координира работата на въвлечените в тази дейност функционални звена, които изпълняват следните задачи:

I-во ниво на поддръжка – за изпълнение на тези дейности се сформира екип от експерти на Възложителя. Задачите на екипа са да извършва дейности по наблюдение на Системата, регистриране, описание и обслужване на инциденти с цел улесняване идентифицирането на причините за възникване, първоначален анализ и класифициране на инциденти, ескалиране на заявки към II-ро ниво поддръжка, документиране на дейностите и изготвяне на доклади.

II-ро ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Възложителя, които разглеждат, анализират и отстраняват всички възникнали инциденти при спазване на процедурата. Екипът изпълнява следните задачи: обслужване на ескалираните от I-во ниво на поддръжка инциденти, анализиране и класифициране на инциденти, разследване и диагностика на инцидента и установяване на средствата и каналите за разрешаване, разрешаване на инцидента и възстановяване на оперативността на всички засегнати компоненти, създаване на база данни за начинът на разрешаване на инцидентите, съдържаща информация както за временните решения (work around), така и за искания за промени;

III-то ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Изпълнителя, които разрешават инцидент, ескалиран от екипа на II-ро ниво на поддръжка, осигуряват безпроблемното функциониране на Системата, проактивно изследват инцидент с цел откриване на конкретната причина за възникването му, правят предложения за промени в компонентите, свързани с решаването на регистрирани проблеми, предоставят информация за процеса по управление на проблемите (Problem Management) относно взимане на мерки за предотвратяване повторяемостта на инцидентите.

Процесът на управление на инциденти се осъществява чрез използване на Система за управление на заявки (Service/ Help Desk), собственост на Изпълнителя, която гарантира разпознаването им, тяхната проследимост и причините за възникването им, позволява документиране, комуникиране и одобрение по идентификация, разследване и отстраняване на причини за възникване на инциденти и проблеми.

6.7.3 Управление на проблеми (УП) (problem management)

Не е приложимо за текущото решение.

6.7.4 Управление на качеството при отстраняване на инциденти. Параметри на качеството.

Чрез гаранционната поддръжка Изпълнителят трябва да осигури гарантиране на работоспособността, на мрежовата и информационната сигурност, да поддържа непрекъснатост на работата на Системата, с което се обезпечава неприкосновеността и сигурността на обработваната информация.

6.7.5 Минимални изисквания към параметрите на качеството

Системата трябва да работи в режим 7/24/365. Конкретните параметри, свързани с достигането на необходимото ниво на работоспособност през гаранционния период, са дадени в Таблици от 1 до 4.

Таблица 1

Наличност на Системата в проценти и часове на годишна база				
Система	В рамките на работните часове	Максимално сумарно отпадане на Системата в работно време за една година	Извън рамките на работните часове	Максимално сумарно отпадане на Системата в извън работно време за една година
	99,50%	<15 часа	98,00%	<116 часа

Таблица 2

Планиране на прекъсвания (планирана недостъпност) на Системата

Продължителност на планирана недостъпност		
< 1 час	от 1 до 6 часа	от 6 до 11 часа
По всяко време	Извън работните часове	В почивни дни или по време на официални празници

Забележка:

(a) Ако планираното прекъсване може да надхвърли 11 часа трябва да се раздели на две (или повече прекъсвания), които не превишават 11 часа.

(b) Работните часове са съгласно Таблица „Дефиниции".

(c) Цитираните в таблицата данни са актуални към датата на изготвяне на настоящия документ. При настъпили промени, следва да бъдат актуализирани.

Важно: Обявяването на планирано прекъсване става посредством уведомяване на Възложителя минимум 7 работни дни предварително. Уведомяването трябва да съдържа:

засегната/и система/и;

начална дата и час;

крайна дата и час;

причина.

Таблица 3

Приоритети	
Приоритет	**Въздействие върху работните процеси**
1 Критичен	Критично влияние върху работните процеси. Изисква незабавно действие, като работата продължава до неговото отстраняване. • Пълно прекъсване на работата на публичния портал, на регистрите или на приложните програмни интерфейси; • Недостъпност на функционалност на Системата, която пряко и съществено засяга голям брой потребители; • Висок риск от финансови загуби и/или засягане на имиджа на администрацията или негови контрагенти; • Създава висок риск за компрометиране на информация в Системата; • Риск за съществено прекъсване или излизане от строя на Системата; • Критична функционалност не функционира нормално или има критично и негативно отражение върху операциите на потребителите или системната среда във ведомство на Възложителя или в имиджа на същото или е възникнало непланирано преустановяване на достъпността.

2 Висок	Съществено влияние върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняването на проблема, като работата продължава в нормалните работни часове до неговото отстраняване. • Влошаване на качеството на предлагана услуга или достъп до такава, без пълно прекъсване; • Създаване на сериозен риск от възникване на инцидент с критичен приоритет; • Критична функционалност функционира непълноценно или има силно неблагоприятно отражение върху работните процеси вследствие на неприемлива производителност или генериране на грешни данни.
3 Среден	Несъществено влияние върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняване на проблема, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 7 работни дни. • Ограничено въздействие върху работата на Системата, което засяга или създава неудобство за изпълнение на отделни функции, без да има цялостно отражение върху функциите ѝ. Забавяне на отстраняването му може да доведе до възникване на инцидент от по-високо ниво. • Нормалната производителност на Системата или част от него е влошена, но по-голяма част от функционалната му способност е незасегната.
4 Нисък	Няма пряко влияние върху работните процеси в момента на възникването му. Изисква ангажирането на необходимите ресурси за отстраняване на проблема, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 14 работни дни • В момента липсва пряко влияние върху функционирането на Системата, но не решаването му в определен срок крие потенциален риск от възникване на инцидент с по-висок приоритет. • Обикновено се свързва с подобряване на функционирането на услуга, предоставяна от Системата или развитието ѝ. • Отстраняването се планира съвместно с Възложителя и е обект на средносрочно планиране. Възложителят може да изисква информация или помощ по възможните решения.

Таблица 4

Параметри на качеството при отстраняване на инцидент				
Приоритет на инцидента	Време за реакция, max	План за решение, max	Начин на отстраняване	Срок за отстраняване на инцидента, max
1	30 минути	2 ч.	В специална версия	6 часа
2	1 час	4 ч.	В специална версия	12 часа
3	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	7 работни дни

4	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	14 работни дни

Забележки:

- Приоритетите се определят при регистрирането на инцидента съгласно Таблица 3 и при необходимост се променят по искане на Възложителя;
- За инциденти от 1 и 2 приоритет, ако за времето на отстраняване на проблема бъде намерено временно решение, с което изцяло се възстановява работоспособността на Системата, може да се снижи приоритета на инцидента без да се закрива.
- Всички, посочени в таблицата, времена започват да текат от момента на регистриране в Системата за управление на заявки на Изпълнителя.
- При обективна невъзможност да бъдат спазени сроковете в таблицата, те могат да бъдат променени за конкретен инцидент по съгласие между страните;

6.7.6 Управлението на промените (Change management)

В рамките на гаранционната поддръжка се извършват само промени, необходими за отстраняване на дефекти. Исканията за промени се регистрират в системата за управление на заявки и се изпълняват след одобрение от Възложителя. Промени, водещи до нова или изменена функционалност, не са част от гаранционната поддръжка и се възлагат отделно.

7. ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Всички информационни системи и софтуерните компоненти в администрацията, в т.ч. регистри, интернет страници, вътрешни информационни системи, потребителски интерфейси към съществуващи системи, системи за предоставяне на електронни административни услуги и за електронен документооборот, трябва да отговарят на изискванията на Закона за електронното управление, Закона за киберсигурност, Закона за достъп до обществена информация и Закона за достъп до пространствени данни и подзаконовата нормативна база към тях. Неизпълнението на тези изисквания от страна на изпълнителите по договори за разработка и/ или надграждане на информационни системи/ регистри/ ЕАУ е основание за неприемане на разработеното софтуерно решение от страна на Възложителя.

7.1. Функционални изисквания към информационната система

7.1.1. Интеграция с външни информационни системи

За реализиране на основни бизнес процеси Системата трябва да поддържа интеграция в реално време с хоризонталните и централните информационни системи на електронното управление, както следва:

Интеграция с хоризонталните системи на ЕУ

Интеграцията на Системата с хоризонталните системи за електронно управление се осъществява чрез разработване и внедряване на служебен интерфейс за обмен на данни, както следва:

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F1	Информационна система за електронна автентикация версия 2.0	Задължително, до влизане в сила на Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ.	Приложимо чрез свързване на Системата с националната система за електронна идентификация по стандартен протокол.
F2	Информационна система за сигурно електронно връчване	Задължително, ако е приложимо.	Не е приложимо за текущото решение. Кореспонденцията по преписките се осъществява чрез известия в Системата и по електронна поща. Актовете се връчват от издаващата организация чрез собствения ѝ канал за електронно връчване, а Системата отбелязва датата и начина на връчване.
F3	Информационна система за електронно плащане	Задължително за информационни системи, чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения.	Приложимо чрез връзка с платежна услуга, избрана от Възложителя (D-12); плащанията се активират след приемане на нормативно основание и тарифа (D-6).
F4	Информационна система за електронни форми	Задължително, ако е приложимо.	Не е приложимо за текущото решение. Заявленията и уведомленията по Акта за управление на данните се подават чрез

			електронните форми в Системата.
F5	Информационна система за е-валидация	Задължително, ако е приложимо.	Не е приложимо за текущото решение.

Интеграция с други информационни системи

▪ Европейски портал за данни (data.europa.eu) – предоставяне на метаданните по DCAT-AP, включително за наборите от данни с висока стойност, за автоматично събиране от портала;

▪ Европейска точка за достъп по чл. 8, пар. 4 от Акта за управление на данните – метаданни за наборите от защитени категории и за реда, по който се искат;

▪ Национален портал за пространствени данни (НППД) – автоматично събиране на метаданни за пространствени данни и препратки към мрежовите услуги;

▪ национални каталози и портали с DCAT-AP профили – автоматично събиране на метаданни от системите в съгласувания списък (D-8);

▪ единна цифрова платформа по Регламент (ЕС) 2018/1724 – описания на производствата по Акта за управление на данните;

▪ национална електронна идентификация и национален възел по eIDAS – чрез връзката на Системата с националната система за електронна идентификация (F1, F22, D-13);

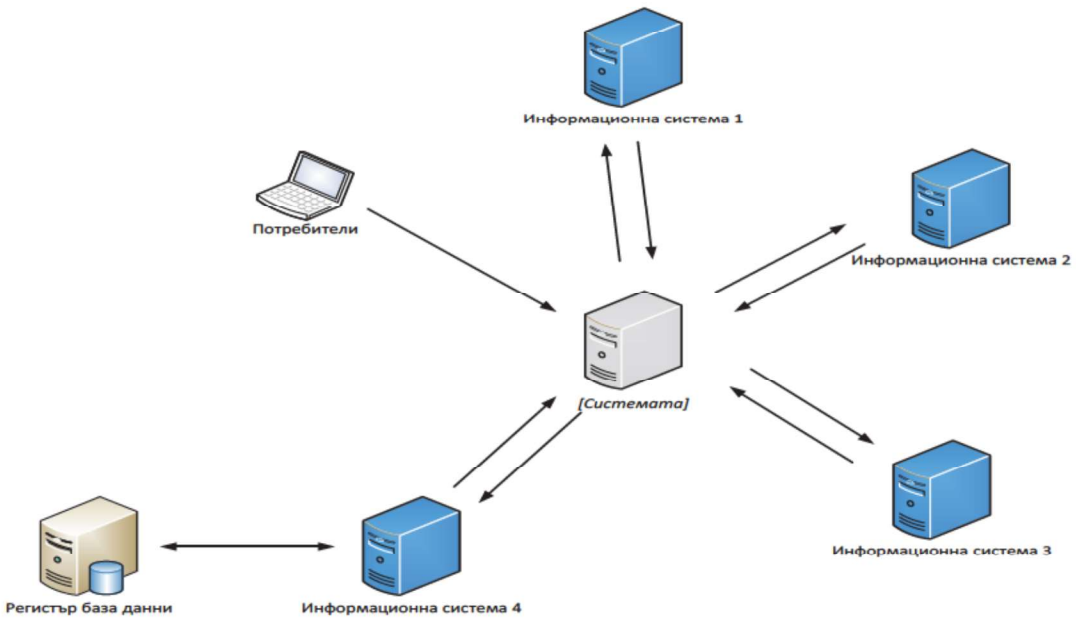
▪ национална платежна услуга – чрез връзка с платежна услуга, избрана от Възложителя (D-12);

▪ Европейска комисия – уведомления по чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните чрез документ в установен формат (т. 3.2.2, F-04);

▪ Национален статистически институт – получател при разпределянето на искания в сектор „Статистика“.

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F6	Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА), в частност Регистъра на услугите, в който се вписват допустимите заявители и получатели на административни услуги - например: проверка на достъпа до съответните обстоятелства, посочване на идентификатор на конкретна	Задължително, ако чрез Системата се предлагат ЕАУ.	Не е приложимо за текущото решение.

	административна услуга, за която е нужно извличането на съответните обстоятелства от регистрите;		
F7	При реализиране на системи за документооборот на административните органи, касаеща обмена на електронни документи, интеграцията да се извършва съгласно технически протокол, който позволява ○ обмен на документи между различни системи за документооборот в различни администрации; ○ проследяване на движението на документа и етапа на процедурата по разглеждането или съставянето му.	Задължително, ако е приложимо.	Не е приложимо за текущото решение.
F8	Интеграциите с външни информационни системи и регистри трябва да се реализира чрез стандартен интеграционен слой, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост	Задължително	Приложимо: интеграциите се реализират по отворени стандарти.

7.1.2. Използване на интеграционния слой на електронното управление

Интеграция на Системата чрез използване на интеграционния слой на ЕУ, включващ:

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F9	Интеграционна шина за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX): В случай, че Системата се явява първичен регистър на данни, с цел присъединяване към интеграционната шина и в последствие използването на първичните данни от други АО, е необходимо да се предвиди разработката на адаптер, който да се реализира съгласно стандарта, публикуван на Портала за електронно управление, в раздел „Разработчици“; При условие, че Системата използва данни от ПАД, трябва да бъде предвидена интеграция с първични регистри чрез стандартен междинен слой или чрез националната схема за електронна идентификация – конкретната реализация трябва да бъде одобрена от Възложителя след приключване на етапа на бизнес-анализ.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Вписванията в регистрите по чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните се публикуват като отворени данни и са достъпни чрез публичния приложен програмен интерфейс на Системата (F13, F29).
F10	Интеграционна шина за обмен на електронни документи	Задължително, когато се обменят електронни документи чрез документооборотни системи.	Не е приложимо за текущото решение. Системата не е система за документооборот; исканията се препращат към организациите, които притежават данните, чрез известия и по електронна поща, като изпращането и потвърждението се записват в преписката.

F11	Интеграционна шина за достъп и управление на ИТ услуги и данни на МЕУ	Препоръчително	Не е приложимо за текущото решение.
F12	Информационна система за централизирано поддържане на регистри	Задължително, когато се изграждат регистри, които са били водени на хартия и не са включени в графика за привеждане на регистрите на АО в съответствие със ЗЕУ чрез ИСЦИПР (ПМС 232/20.11.2023 г)	Не е приложимо за текущото решение. Регистрите по чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните се изграждат и поддържат в Системата съгласно одобрената архитектура.
F13	Да се реализира служебен интерфейс за автоматизиран онлайн обмен на данни и предоставяне на вътрешни електронни административни услуги.	Задължително	Приложимо чрез публичния приложен програмен интерфейс на Системата за каталога и за регистрите.
F14	Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано машинно поискване и предаване на история на изпълнените транзакции по машинен обмен на данни, предоставените електронни услуги и начислени такси, към информационни системи на други публични институции и доставчици на обществени услуги, с оглед предоставяне на КАО, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.	Задължително, ако е приложимо.	Не е приложимо за текущото решение.

7.1.3. Технически изисквания към интерфейсите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F15	**Служебните онлайн интерфейси** трябва да се предоставят като уеб-услуги (web-services) и да осигуряват достатъчна мащабируемост и производителност за обслужване на синхронни заявки (sync pull) в реално време, с максимално време за отговор	Задължително	Приложимо. Целевите стойности се определят в системната архитектура.

	на заявки под 1 секунда за 95% от заявките, които не включват запитвания до регистри и външни системи.		
F16	Необходимо е да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано изпращане на транзакционна история към системата за електронна идентификация, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение.
F17	Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за електронни разплащания чрез интеграция с Централен виртуален ПОС терминал, позволяващ заплащане на такси за ЕАУ и други по електронен път без дължими преводни такси и комисиони.	Задължително за информационни системи, чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения	Приложимо чрез връзката с платежната услуга (виж F3).
F18	Всички публични и служебни онлайн интерфейси трябва да бъдат реализирани с поддръжка на режими “push” и „pull”, в асинхронен и синхронен вариант – практическото прилагане на всяка от комбинациите трябва да бъде определено на етап бизнес-анализ и да бъдат съобразени реалните казуси (use cases), които всеки интерфейс обслужва.	Ако е приложимо	Приложимо: Системата отговаря на заявки в реално време и изпраща известия при настъпване на събития; конкретните режими се определят в системната архитектура.
F19	Трябва да се реализира интегриране на модул за разпределен кохерентен кеш (Distributed Caching) на „горещите данни“, които Системата получава и/или които се обменят през служебните онлайн интерфейси, като логиката на Системата трябва гарантира кохерентност (Cache Coherency) между кешираните данни и данните, съхранявани в базите данни.	Задължително	Приложимо: често използваните данни се съхраняват временно (кешират) на няколко нива, включително пред хранилището на файловете и за отговорите на каталога. Разпределен кеш в паметта се въвежда при достигане на определени прагове на натоварването.

F20	Да бъде предвидено създаването и поддържането на тестова среда, достъпна за използване и извършване на интеграционни тестове от разработчици на информационни системи, включително такива, изпълняващи дейности за други администрации или за бизнеса, с цел по-лесно и устойчиво интегриране на съществуващите и бъдещи информационни системи.	Задължително	Приложимо: тестова среда и портал за разработчици (Дейност 3).

7.1.4. Електронна идентификация на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F21	Електронната идентификация на всички потребители трябва да бъде реализирана в съответствие с изискванията на Регламент ЕС 910/2014 и ЗЕИ.	Задължително	Приложимо: електронната идентификация е в съответствие с Регламент (ЕС) № 910/2014 и ЗЕИ, включително приемане на нотифицирани по eIDAS средства за трансграничните производства (ДНФ6).
F22	До влизане в сила на националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ в Системата трябва да бъде осъществена интеграция с хоризонталната система на електронното управление – е-автентикация v2.0, която поддържа интеграция с външни доставчици на идентичност, съгласно §5 от Преходни и Заключителни разпоредби на НОИИСРЕАУ. Реализацията на интеграцията трябва да бъде осъществена по стандартни протоколи SAML 2.0 и/или OpenID Connect.	Задължително	Приложимо чрез свързването с националната система за електронна идентификация (виж F1).
F23	Системата трябва да поддържа и стандартен подход за регистрация на потребители с потребителско име и парола - за потребители, които нямат издадени удостоверения за електронна идентичност, и за потребители, които желаят да продължат да използват	Препоръчително	Приложимо за публичните потребители на функциите на общността и на абонаментите, както и за разработчиците, използващи ключове за достъп до приложните програмни интерфейси.

	електронни административни услуги с КЕП.		
Процес по регистрация на потребители			
F24	Да се предостави възможност за визуализиране на информация относно стъпките по регистрация и информация във връзка с процеса за потвърждаване на регистрацията и активиране на потребителския профил. Съвети към потребителите за проверка на настройките на имейл клиентите, свързани с блокиране на спам, и съвети за включване на домейна на Възложителя в "бял списък“.	Задължително	Приложимо.
F25	Да има възможност за избор на потребителско име с контекстна валидация на полетата (in-line validation), включително и за избраното потребителско име и визуализиране на сложността на паролата като "слаба", "нормална" и "силна".	Препоръчително	Приложимо.
F26	Да се реализира функционалност за потвърждение и активиране на регистрацията чрез изпращане на съобщение до регистрирания имейл адрес на потребителя, с еднократно генериран токън с ограничена времева валидност за потвърждение на регистрацията. Възможност за последващо препращане на имейла за потвърждение, в случай че е бил блокиран от системата на потребителя.	Задължително	Приложимо.
F27	При реализиране на вход в Системата с удостоверение за електронна идентичност, по Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ, Системата трябва да използва потребителския профил, създаден в нея, чрез интерфейси и по протоколи съгласно подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронната	Задължително	Приложимо: локалният профил на потребителя се свързва с профила му в националната система за електронна идентификация.

	идентификация. В случай че даден потребител има регистриран потребителски профил в Системата, който е създаден преди въвеждането на националната схема за електронна идентификация, Системата трябва да предлага на потребителя възможност за "сливане" на профилите и асоцииране на локалния профил с този от националната система за електронна идентификация. Допустимо е Системата да поддържа и допълнителни данни и метаданни за потребителите, но само такива, които не са включени като реквизити в централизирания профил на потребителя в системата за електронна идентификация.		
F28	Системата трябва да се съобразява с предпочитанията на потребителите, дефинирани в потребителските им профили в системата за електронна идентификация, по отношение на предпочитаните комуникационни канали и канали за получаване на нотификации.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение.

7.1.5. Отворени данни

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F29	Трябва да бъде разработен и внедрен автоматизиран интерфейс за осигуряване на свободен публичен автоматизиран достъп до документите, информацията и данните в Системата (наричани заедно „данните"). Интерфейсът трябва да осигурява достъп до данните в машинночетим, отворен формат, съгласно всички изисквания на Директива 2013/37/ЕС за повторна употреба на информацията в обществения сектор и на Закона за достъп до обществена информация.	Задължително за системи, които предоставят данни по ЗДОИ	Приложимо – основно предназначение на Системата. Посочената Директива 2013/37/ЕС е отменена – виж т. 7.2.13.

F30	Трябва да бъде разработен и внедрен онлайн интерфейс за предоставяне на пространствени данни, в машинночетим, отворен формат и интеграция с Националния портал за достъп до пространствени данни, съгласно всички изисквания на Директива 2007/2/ЕО и Закона за достъп до пространствени данни. Трябва да се поддържат всички набори от данни, които са изискуеми по Директива 2007/2/ЕО и за които Възложителят се явява първичен администратор на данните.	Задължително за ИС, които обработват пространствени данни	Приложимо в частта интеграция с НППД. Мрежовите услуги по INSPIRE се предоставят от НППД и от организациите, които притежават данните (т. 3.2.2, F-16).
F31	Да бъде предвидена разработката и внедряването на отворени онлайн интерфейси и практически механизми, които да улеснят търсенето и достъпа до данни, които са на разположение за повторна употреба, като например списъци с основни документи и съответните метаданни, достъпни онлайн и в машинночетим формат, както и интеграция с Портала за отворени данни https://data.egov.bg/, който съдържа връзки и метаданни за списъците с материали, съгласно изискванията на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).	Задължително за системи, които предоставят данни по ЗДОИ	Изпълнено: Системата е Порталът за отворени данни.
F32	Трябва да се разработи и да се поддържа актуално публично описание на всички служебни и отворени интерфейси, отворените формати за данни, заедно с историята на промените в тях, в структуриран машинночетим формат.	Задължително	Приложимо: публично машинночетимо описание на интерфейсите с история на промените.
F33	Трябва да се разработят процеси по предоставяне на данни в отворен, машинночетим формат заедно със съответните метаданни. Форматите и метаданните следва да съответстват на официалните отворени стандарти.	Задължително	Приложимо: метаданни по DCAT-AP 3.0.1 и по националния приложен профил DCAT-AP-BG.

7.1.6. Формиране на изгледи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F34	Потребителите на Системата трябва да получават разрези на информацията чрез филтриране, пренареждане и агрегиране на данните. Резултатът се представя чрез: ▪ Визуализиране на таблици; ▪ Графична визуализация на екран; ▪ Експорт на данни в един или в няколко от изброените формати – ODF, Excel, PDF, HTML, TXT, XML, CSV и запис върху електронен носител.	Задължително	Приложимо: табличен преглед и графики (Дейност 6); отчетите се експортират в CSV, а наборите от данни се изтеглят в оригиналните си формати.

7.1.7. Администриране на Системата

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F35	Системата трябва да осигурява администриране на потребителите и правата за достъп чрез административен панел, с който администраторите на системата да създават профили, управляват, назначават, отнемат роли и права на потребителите.	Задължително	Приложимо.

7.2. Нефункционални изисквания към информационната система

7.2.1. Авторски права и изходен код

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF1	Всички компютърни програми, които се разработват за реализиране на Системата, трябва да отговарят на критериите и изискванията за софтуер с отворен код.	Задължително	Приложимо.
NF2	Всички авторски и сродни права върху произведения, обект на закрила на	Задължително	Приложимо.

	Закона за авторското право и сродните му права, включително, но не само, компютърните програми, техният изходен програмен код, структурата и дизайнът на интерфейсите и базите данни, чието разработване е включено в предмета на поръчката, възникват за Възложителя в пълен обем без ограничения в използването, изменението и разпространението им и представляват произведения, създадени по поръчка на Възложителя съгласно чл. 42, ал. 1 от Закона за авторското право и сродните му права.		
NF3	Приложимите и допустими лицензи за софтуер с отворен код са: • GPL (General Public License) 3.0; • LGPL (Lesser General Public License); • AGPL (Affero General Public License); • Apache License 2.0; • New BSD license; • MIT License; • Mozilla Public License 2.0 • EUPL (European Union Public License).	Задължително	Приложимо: разработваният програмен код се лицензира под един от изброените лицензи; използваните компоненти – т. 7.2.3.
NF4	Изходният код (Source Code), разработван по проекта, както и цялата техническа документация трябва да бъдат публично достъпни онлайн като софтуер с отворен код от първия ден на разработка чрез използване на система за контрол на версиите и хранилището по глава шеста, раздел IV „Хранилище за изходен код“ от НОИИСРЕАУ.	Задължително	Приложимо: програмният код се публикува в публично хранилище от първия ден на разработката.
NF5	Избраният подход за изграждане на резултатния продукт (Системата) трябва да бъде детайлно описан в системната архитектура. Да се изследва възможността резултатният	Задължително	Приложимо.

	продукт (Системата) да се изгради частично (библиотеки, пакети, модули) или изцяло на базата на съществуващи софтуерни решения, които са софтуер с отворен код. Когато е финансово оправдано, да се предпочита този подход пред изграждането на собствено софтуерно решение в цялост, от нулата.		
NF6	Да бъде предвидено използването на Система за контрол на версиите и цялата информация за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на съдържанието, да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.	Задължително	Приложимо.

7.2.2 Системна и приложна архитектура

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF7	В системната архитектура Изпълнителят трябва да опише добрите практики, които ще прилага по отношение на всеки аспект от системната и приложната архитектура на Системата. Системата трябва да бъде реализирана като разпределена модулна информационна система. Системата трябва да бъде реализирана със стандартни технологии и да поддържа общоприети комуникационни стандарти, които ще гарантират съвместимост на Системата с бъдещи разработки. Съществуващите модули/ функционалности трябва да бъдат рефакторирани и/ или надградени по начин, който да осигури изпълнението на настоящето изискване.	Задължително	Приложимо: Системата се състои от отделни модули с ясно определени граници, които взаимодействат помежду си чрез версионирани приложни програмни интерфейси; всеки модул може да бъде отделен като самостоятелна услуга.
NF8	Бизнес процесите и услугите трябва да бъдат проектирани колкото се може	Препоръчително	Приложимо: процесите по публикуване и по

	по-независимо с цел по-лесно надграждане, разширяване и обслужване. Системата трябва да е максимално параметризирана и да позволява настройка и промяна на параметрите през служебен (администраторски) потребителски интерфейс; Трябва да бъде реализирана функционалност за текущ мониторинг, анализ и контрол на изпълнението на бизнес процесите в Системата.		преписките се наблюдават в реално време.
NF9	При разработката, тестването и внедряването на Системата Изпълнителят трябва да прилага наложили се архитектурни (SOA, MVC или еквивалентни) модели и дизайн-шаблони, както и принципите на обектно ориентирания подход за разработка на софтуерни приложения. Системата трябва да бъде реализирана със софтуерна архитектура, ориентирана към услуги - Service Oriented Architecture (SOA).	Задължително	Приложимо: всеки модул предоставя функционалността си като услуги чрез версиониран приложен програмен интерфейс (NF10).
NF10	Взаимодействията между отделните модули в Системата и интеграциите с външни информационни системи трябва да се реализират и опишат под формата на уеб-услуги (Web Services), които да са достъпни за ползване от други системи в държавната администрация, а за определени услуги – и за гражданите и бизнеса. За всеки от отделните модули/ функционалности на Системата следва да се реализират и опишат приложни програмни интерфейси – Application Programming Interfaces (API). Приложните програмни интерфейси трябва да са достъпни и за интеграция на нови модули и други вътрешни или външни системи.	Задължително	Приложимо: всеки модул има версиониран приложен програмен интерфейс.

NF11	Приложните програмни интерфейси и информационните обекти задължително да поддържат атрибут за версия.	Задължително	Приложимо.
NF12	Програмните интерфейси, изискуемите метаданни и атрибути за версия и достъп до стари версии трябва задължително да са налични и готови за използване минимум 24 месеца след публикуване на нова версия.	Задължително	Приложимо: предходните версии остават достъпни минимум 24 месеца след публикуването на нова версия.
NF13	Версията на програмните интерфейси, представени чрез уеб-услуги, трябва да поддържа версията по един или няколко от следните начини: • Като част от URL-а; • Като GET параметър; • Като HTTP header (Accept или друг).	Задължително	Приложимо: версия като част от URL адреса (/v1/).
NF14	За всеки отделен приложен програмен интерфейс трябва да бъде разработен софтуерен комплект за интеграция (SDK) на поне две от популярните развойни платформи (.NET, Java, PHP).	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Публикуваното описание на интерфейсите по OpenAPI позволява автоматично генериране на клиенти за всяка платформа.
NF15	Системата трябва да осигурява възможности за разширяване, резервиране и балансиране на натоварването между множество инстанции на сървъри с еднаква роля.	Задължително	Приложимо.
NF16	При разработването на Системата трябва да се предвидят възможни промени, продиктувани от непрекъснато променящата се нормативна, бизнес и технологична среда. Основно изискване се явява необходимостта информационната система да бъде разработена като гъвкава и лесно адаптивна, като отчита законодателни, административни,	Задължително	Приложимо: правилата за публикуване, проверките, сроковете, таксите и образците на документите се настройват, без да се променя програмният код.

	структурни или организационни промени, водещи до промени в работните процеси.		
NF17	Изпълнителят трябва да осигури механизми за реализиране на бъдещи промени в Системата без промяна на съществуващия програмен код. Когато това не е възможно, времето за промяна, компилиране и пускане в експлоатация трябва да е сведено до минимум. Бъдещото развитие на Системата ще се налага във връзка с промени в правната рамка, промени в модела на работа на потребителите, промени във външни системи, интегрирани със Системата, отстраняване на констатирани проблеми, промени в модела на обслужване и др. Такива промени ще се извършват през целия период на експлоатация на Системата, включително и по време на гаранционния период.	Задължително	Приложимо: виж NF16; изискванията на националния профил DCAT-AP-BG се поддържат като отделен набор от правила за проверка.
NF18	Архитектурата на Системата и всички софтуерни компоненти (системни и приложни) трябва да бъдат така подбрани и/ или разработени, че да осигуряват работоспособност и отказоустойчивост на Системата, както и недискриминационно инсталиране (без различни условия за инсталиране върху физическа и виртуална среда) и опериране в продуктивен режим, върху виртуална инфраструктура, съответно върху Държавния хибриден частен облак (ДХЧО).	Задължително	Приложимо: внедряване в ДХЧО.
NF19	Мрежата на държавната администрация (EECM) ще бъде използвана като основна комуникационна среда и като основен доставчик на защитен Интернет капацитет (Clean Pipe) – изискванията	Задължително	Приложимо: протоколите и портовете се документират в системната архитектура.

	на софтуерните компоненти по отношение на използвани комуникационни протоколи, TCP портове и пр. трябва да бъдат детайлно документирани от Изпълнителя, за да се осигури максимална защита от хакерски атаки и външни проникванията чрез прилагане на подходящи политики за мрежова и информационна сигурност от Възложителя в инфраструктурата на Държавния хибриден частен облак и ЕЕСМ.		
NF20	За търсене трябва да се използват системи за пълнотекстово търсене (например Solr, Elastic Search). Не се допуска използването на индекси за пълнотекстово търсене в СУБД.	Задължително	В началния етап търсенето се извършва в СУБД, което е достатъчно за обема от около 12 000 набора от данни. Изискването се прилага при въвеждане на специализирана система за търсене, когато обемът или натоварването го наложат.
NF21	Системата трябва да бъде разработена така, че да позволява използването ѝ от много различни институции (т.нар. multitenancy), като за използване от нова институция не трябва да се изисква нова инсталация.	Задължително, ако е приложимо	Приложимо: множество публикуващи организации в една инсталация.
NF22	Трябва да бъде създаден административен интерфейс, чрез който може да бъде извършвана конфигурацията на софтуера.	Задължително	Приложимо.
NF23	Всеки обект в системата трябва да има уникален идентификатор.	Задължително	Приложимо: всеки обект има уникален идентификатор.
NF24	Записите в регистрите не трябва да подлежат на изтриване или на промяна, а всяко изтриване или промяна трябва да представлява нов запис	Задължително	Приложимо: изданията са непроменими, а корекцията се извършва с ново издание. Оттеглянето по законово основание премахва съдържанието и създава

			нов запис, без да изтрива записа в каталога.

7.2.3 Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF25	Проектът следва максимално да преизползва налични публично достъпни инструменти, библиотеки и платформи с отворен код. За реализацията на Системата следва да се използват в максимална степен софтуерни библиотеки и продукти с отворен код.	Задължително	Приложимо.
NF26	Изпълнителят следва да представи базов списък със свободните компоненти и средства, които възнамерява да използва. Отворените проекти трябва да отговарят на следните критерии: • За разработката им да се използва система за управление на версиите на кода и да е наличен механизъм за съобщаване на несъответствия и приемане на допълнения; • Да имат разработена техническа документация за актуалната стабилна версия; • Да имат повече от един активен програмист, работещ по развитието им; • Да имат възможност за предоставяне на комерсиална поддръжка; • Да нямат намаляваща от година на година активност; • По възможност проектите да са подкрепени от организации с идеална цел, държавни или комерсиални организации;	Задължително	Приложимо: базовият списък се представя в системната архитектура.

	• По възможност проектите да имат разработени unit tests с code coverage над 50%, а проектът да използва Continuous Integration (CI) подходи – build bots, unit tests run, регулярно използване на статични/динамични анализатори на кода и др.		
NF27	Използването на софтуер със затворен код и на инструменти, библиотеки, продукти и системи с платен лиценз става за сметка на Изпълнителя, като е допустимо в случаите, когато липсва подходяща свободна алтернатива с необходимата функционалност или тя не отговаря на горните условия.	Задължително	Приложимо: не се предвижда използване на софтуер със затворен код.
NF28	Ако Изпълнителят предложи внедряване на Системата чрез използване на софтуерно решение със затворен код, то той трябва да обоснове, че това решение е икономически по-изгодно, отколкото разработка на софтуерно решение с отворен код.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение.
NF29	Изпълнителят трябва да осигури поддръжка от комерсиална организация, развиваща основните отворени продукти, които ще бъдат използвани като минимум за операционните системи и софтуерните продукти за управление на базите данни.	Препоръчително	Приложимо.
NF30	При използването на свободни имплементации на софтуерни библиотеки е необходимо да се организира копие (fork) на съответното хранилище в общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (ttps://git.egov.bg/explore/projects).	Задължително	Приложимо.

	Използващите свободните библиотеки компоненти задават за "upstream repo" хранилищата, като задължително се реферира използваната версия/ commit identificator.		
NF31	Когато се налага промяна в изходния код на използван софтуерен компонент, промените трябва да се извършват във fork хранилището в съответствие с изискванията на основния проект. Изпълнителят трябва да извърши необходимите действия за включване на направените промени в основния проект чрез "pull requests" и извършване на необходимите изисквани от разработчиците на основния проект промени до приемането им. Тези дейности трябва да бъдат извършвани по време на целия проект. При установяване на наличие на нови версии на използваните проекти се извършва анализ на влиянието върху настоящата система. В случаите, при които се оптимизира използвана функционалност, отстраняват се пропуски в сигурността, стабилността или бързодействието, новата версия се извлича и използва след успешното изпълнение на интеграционните тестове.	Задължително	Приложимо.

7.2.4 Изграждане и поддръжка на множество среди

Изпълнителят трябва да изгради и да поддържа минимум следните логически разделени среди:

Среда	Описание

Среда за развойна дейност (Development)	Чрез Development средата се осигурява работата по разработката, усъвършенстването и развитието на Системата. В тази среда са налични и допълнителните софтуерни системи и инсталации, необходими за управление на разработката – continuous integration средства, системи за автоматизирано тестване и др.
Staging	Чрез Staging средата се извършват тестове преди разгръщане на нова версия от Development средата върху Production средата. В нея се извършват всички интеграционни тестове, както и тестовете за натоварване.
Тестова (Sandbox, Testing)	Чрез Sandbox средата всички, които трябва да се интегрират към Системата, могат да тестват интеграцията си, без да застрашават работата на продукционната среда.
Продукционна (Production)	Това е средата, която е публично достъпна за реална експлоатация и интеграция със съответните външни системи и услуги.

Управлението на средите трябва да става чрез автоматизирана система за провизиране и разгръщане на системните компоненти. При необходимост от страна на Възложителя Изпълнителят трябва да съдейства за изграждането на нови системни среди.

Изпълнителят може да предложи изграждането на допълнителни среди според спецификите на предложеното решение.

7.2.5 Процес на разработка, тестване и разгръщане

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF32	Процесите, свързани с развитието на Системата, трябва да гарантират висока прозрачност и възможност за обществен контрол над всички разработки по проекта. Изграждането на доверие в гражданите и в бизнеса налага радикално по-висока публичност и прозрачност чрез отворена разработка и публикуването на системите компоненти под отворен лиценз от самото начало на разработката. По този начин те биха могли да съдействат в процесите по развитие и тестване на разработките през целия им жизнен цикъл.	Задължително	Приложимо.
NF33	Всички софтуерни приложения, системи, подсистеми, библиотеки и компоненти, които са необходими за реализацията на	Задължително.	Приложимо.

	Системата, трябва да бъдат разработвани като софтуер с отворен код и да бъдат достъпни в публично хранилище. Към настоящия момент следва да се използва общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (https://git.egov.bg/explore/projects). В случай, че върху част от компонентите, нужни за компилация, има авторски права, те могат да бъдат или в отделно хранилище с подходящия за това лиценз или за тях трябва да бъде предоставен заместващ „mock up“ компонент, така че да не се нарушава компилацията на проекта.		
NF34	За всеки един разработван компонент Изпълнителят трябва да покрие следните изисквания за гарантиране на качеството на извършваната разработка и на крайния продукт: • Документиране на Системата в изходния код, минимум на ниво процедура/функция/клас; • Покритие на минимум 50% от изходния код с функционални тестове *[в случай на надграждане на съществуваща система – 50% от новата функционалност и 20% от съществуващата]*; • Използване на continuous integration практики; • Използване на dependency management. Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода си за покриване на изискванията.	Задължително	Приложимо (виж и NF53).
NF35	Във всеки един компонент на Системата, който се build-ва и подготвя за инсталация (deployment), е необходимо да присъстват следните реквизити: • Дата и час на build; • Място/среда на build;	Задължително	Приложимо.

	• Потребител извършил/стартирал build процеса. Идентификатор на ревизията от кодовото хранилище на компонента, срещу която се извършва build-ът.		

7.2.6 Бързодействие и мащабируемост

7.2.6.1 Контрол на натоварването и защита от DoS/ DDoS атаки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF36	Системата трябва да поддържа на приложно ниво "Rate Limiting" и/или "Throttling" на заявки от един и същ клиентски адрес както към страниците с уеб-съдържание, така и по отношение на заявките към приложните програмни интерфейси, достъпни публично или служебно като уеб-услуги (Web Services) и служебни интерфейси.	Задължително	Приложимо: ограниченията се прилагат както на входа на Системата, така и в самото приложение.
NF37	Системата трябва да позволява конфигуриране от страна на администраторите на лимитите за отделни страници, уеб-услуги и ресурси, които се достъпват с отделен URL/URI.	Задължително	Приложимо.
NF38	Системата трябва да поддържа възможност за конфигуриране на различни лимити за конкретни автентикирани потребители (напр. системи на други администрации) и трябва да предоставя възможност за генериране на справки и статистики за броя заявки по ресурси и услуги.	Задължително	Приложимо, включително справки по ресурси и услуги.

7.2.6.2 Кохерентно кеширане на данни и заявки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF39	Отделните информационни системи, подсистеми и интерфейси трябва да бъдат проектирани и да използват системи за разпределен кохерентен	Задължително	Приложимо (виж F19).

	кеш в случаите, в които това би довело до подобряване на производителността и мащабируемостта, чрез спестяване на заявки към СУБД или файловите системи на сървърите.		
NF40	Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода и използваните механизми и технологии за реализация на разпределения кохерентен кеш, както и системните компоненти, които ще използват разпределения кеш.	Задължително	Приложимо: подходът се описва в системната архитектура.
NF41	Разпределеният кохерентен кеш трябва да поддържа възможност за компресия на подходящите за това данни – например тези от текстов тип; компресирането на данни може да бъде реализирано и на приложно ниво.	Задължително	Приложимо.
NF42	Използваният алгоритъм за създаване на ключове за съхранение/намиране на данни в кеша не трябва да допуска колизии и трябва оптимално да използва процесорните ресурси за генериране на хешове.	Задължително	Приложимо.
NF43	Изпълнителят трябва да подбере подходящи софтуерни решения с отворен код за реализиране на буфериране и кеширане на данните в оперативната памет на сървърите. В зависимост от конкретните приложни случаи (Use Cases) е допустимо да се използват и внедрят различни технологии, които покриват по-добре конкретните нужди – например решения като Memcached или Redis в комбинация с Redis GeoAPI могат да осигурят порядъци по-висока мащабируемост и производителност за често достъпвани оперативни данни, номенклатурни данни или документи.	Задължително	Приложимо при въвеждане на разпределен кеш в паметта – виж т. 7.2.13.
NF44	Като минимум разпределен кохерентен кеш трябва да се предвиди при:	Задължително	Приложимо в рамките на подхода по F19. В частта

	▪ Извличане на информация от номенклатури и атомични данни за статус и актуално състояние на партиди от регистри в информационните системи; ▪ Извличане на информация от предефинирани периодични справки; ▪ Информация от лога на транзакциите при достъп с електронно-ИД до дадена услуга; ▪ Информация за извършените плащания; ▪ Други, които са идентифицирани на етап бизнес и системен анализ. От кеша следва да бъдат изключени прикачени файлове и големи по обем резултати от справки.		кеширане на транзакции при достъп с електронна идентификация и на плащания: Не е приложимо за текущото решение.

7.2.6.3 Бързодействие

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF45	При визуализация на уеб-страници системите трябва да осигуряват висока производителност и минимално време за отговор на заявки - средното време за заявка трябва да бъде по-малко от 1 секунда, с максимум 1 секунда стандартно отклонение за 95% от заявките, без да се включва мрежовото времезакъснение (Network Latency) при транспорт на пакети между клиента и сървъра *[В случай че функционалните изисквания предвиждат визуализация на справки или сложни електронни документи, изискването се адаптира, като се съобразява спецификата на функционалността].* Трябва да бъдат създадени тестове за натоварване.	Задължително	Приложимо. Целевите стойности се определят в системната архитектура.

7.2.6.4 Използване на HTTP/2

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF46	С оглед намаляване на служебния трафик, времената за отговор и натоварването на сървърите следва да се използва HTTP/2 протокол при предоставяне на публични потребителски интерфейси с включени като минимум следните възможности: ▪ Включена header compression; ▪ Използване на brotli алгоритъм за компресия; ▪ Включен HTTP pipelining; ▪ HTTP/2 Server push, приоритизиращ специфични компоненти, изграждащи страниците (CSS, JavaScript файлове и др.).	Задължително	Приложимо с актуалните еквиваленти на остарелите механизми – виж т. 7.2.13.
NF47	Публичните потребителски интерфейси трябва да поддържат адаптивен избор на TLS cipher suites според вида на процесорната архитектура на клиентското устройство - AES-GCM за x86 работни станции и преносими компютри (с налични AES-NI CPU разширения), и ChaCha20/Poly1305 за мобилни устройства (основно базирани на ARM процесори).	Задължително	Приложимо.
NF48	Ако клиентският браузър/клиент не поддържа HTTP/2, трябва да бъде предвиден fall-back механизъм към HTTP/1.1. Тази възможност трябва да може лесно да се реконфигурира в бъдеще и да отпадне, когато браузърите/клиентите, неподдържащи HTTP/2, станат незначителен процент.	Задължително	Приложимо.

7.2.6.5 Подписване на документи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF49	При реализацията на електронно подписване с всички видове електронен подпис трябва да се подписва сигурен хеш-ключ, генериран на базата на образа/съдържанието, а не да се подписва цялото съдържание.	Задължително	Приложимо.
NF50	Минимално допустимият алгоритъм за хеширане, който трябва да се използва при електронно подписване, е SHA-256. В случаите, в които не се подписва уеб съдържание (например документи, файлове и др.), е необходимо да се реализира поточно хеширане, като се избягва зареждането на цялото съдържание в оперативната памет.	Задължително	Приложимо.
NF51	Системата трябва да поддържа подписване на електронни изявления и електронни документи и с електронни подписи, издадени от Доставчици на доверителни услуги в ЕС, които отговарят на изискванията за унифициран профил на електронните подписи, съгласно подзаконовите правила към Регламент ЕС 910/2014, които влизат в сила и са задължителни от 1 януари 2017 г.	Задължително	Приложимо в частта актове и разписки, които се подписват електронно от Системата. В частта подписване на изявления на потребителите с подписи от доставчици на доверителни услуги: Не е приложимо за текущото решение. Регламентът е изменен – виж т. 7.2.13.
NF52	Трябва да бъдат анализирани техническите възможности за реализиране на подписване на електронни изявления и документи без използване на Java аплет и без да се изисква от потребителите да инсталират Java Runtime, като по този начин се осигури максимална съвместимост на процеса на подписване с всички съвременни	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Системата не изисква подписване на документи от потребителите в браузъра. Остарелите механизми – виж т. 7.2.13.

	браузъри. Такава реализация може да бъде осъществена чрез: ▪ използване на стандартни компоненти с отворен код, отговарящи на горните условия, които са разработени по други проекти на държавната администрация и са достъпни в хранилището, поддържано от Министерство на електронното управление – при наличие на такива компоненти в хранилището те трябва да се преизползват и само да бъдат интегрирани в Системата; ▪ използване на плъгин-модули с отворен код, достъпни за най-разпространените браузъри (Browser Plug-ins), които са адаптирани и поддържат унифицираните профили на електронните подписи, издавани от доставчик на удостоверителни услуги в ЕС, и съответните драйвери за крайни устройства за четене на сигурни носители или по стандартизиран в националната нормативна уредба протокол за подписване извън браузъра; ▪ чрез интеграция с услуги за отдалечено подписване, предлагани от доставчици на доверителни услуги в ЕС.		

7.2.6.6 Качество и сигурност на програмните продукти и приложенията

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF53	Да бъде предвидено спазването на добри практики на софтуерната разработка – покритие на изходния код с тестове – над 60%, документиране на изходния код, използване на среда за непрекъсната интеграция	Задължително	Приложимо.

	(Continuous Integration), възможност за компилиране и пакетиране на продукта с една команда, възможност за инсталиране на нова версия на сървъра с една команда, система за управление на зависимостите (Dependency Management);		
NF54	Публичните модули, които ще предоставят информация и електронни услуги в Интернет, трябва да отговарят на актуалните web стандарти за визуализиране на съдържание.	Задължително	Приложимо.

7.2.7 Информационна сигурност и интегритет на данните

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF55	Не се допуска съхранението на пароли на администратори, на вътрешни и външни потребители и на акаунти за достъп на системи (ако такива се използват) в явен вид. Всички пароли трябва да бъдат защитени с подходящи сигурни алгоритми (напр. BCrypt, PBKDF2, scrypt (RFC 7914) за съхранение на пароли и където е възможно, да се използва и прозрачно криптиране на данните в СУБД със сертификати (transparent data-at-rest encryption).	Задължително	Приложимо: паролите се съхраняват защитено от системата за управление на потребителите и достъпа; приложените документи се съхраняват шифровани.
NF56	Да бъде предвидена система за ежедневно създаване на резервни копия на данните, които да се съхраняват извън инфраструктурата на системата.	Задължително	Приложимо.
NF57	Не се допуска използването на Self-Signed сертификати за публични услуги.	Задължително	Приложимо.
NF58	Всички уебстраници (вътрешни и публично достъпни в Интернет) трябва да бъдат достъпни единствено и само	Задължително	Приложимо с актуализация по отношение на браузърите и срока на валидност на

	през протокол HTTPS. Криптирането трябва да се базира на сигурен сертификат с валидирана идентичност (Verified Identity), позволяващ задължително прилагане на TLS 1.2, който е издаден от удостоверителен орган, разпознаван от най-често използваните браузъри (Microsoft Internet Explorer, Google Chorme, Mozilla Firefox). Ежегодното преиздаване и подновяване на сертификата трябва да бъде включено като разходи и дейности в гаранционната поддръжка за целия срок на поддръжката.		сертификатите – виж т. 7.2.13.
NF59	Трябва да бъдат извършени тестове за сигурност на всички уебстраници, като минимум чрез автоматизираните средства на SSL Labs за изпитване на сървърна сигурност (https://www.ssllabs.com/ssltest/). За нуждите на автентикация с КЕП трябва да се предвиди имплементирането на обратен прокси сървър (Reverse Proxy) с балансиране на натоварването, който да препраща клиентските сертификати към вътрешните приложни сървъри с нестандартно поле (дефинирано в процеса на разработка на Системата) в HTTP Header-а. Схемата за проксиране на заявките трябва да бъде защитена от Spoofing.	Задължително	Приложимо в частта тестове за сигурност. В частта обратен прокси сървър за вход с КЕП: Не е приложимо за текущото решение – идентификацията се извършва чрез е-автентикация.
NF60	Като временна мярка за съвместимост настройките на web сървърите и Reverse Proxy сървърите трябва да бъдат балансирани така, че Системата да позволява използване и на клиентски браузъри, поддържащи по-стария протокол TLS 1.1. Това изключение от общите изисквания за информационна сигурност не се прилага за достъпа на служебни потребители от държавната администрация и доставчици на	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Виж т. 7.2.13.

	обществени услуги, които имат служебен достъп до ресурси на Системата.		
NF61	При разгръщането на всички web услуги (Web Services) трябва да се използва единствено протокол HTTPS със задължително прилагане на минимум TLS 1.2.	Задължително	Приложимо: минимум TLS 1.2.
NF62	Програмният код трябва да включва методи за автоматична санитизация на въвежданите данни и потребителски действия за защита от злонамерени атаки, като минимум SQL инжекции, XSS атаки и други познати методи за атаки, и да отговаря, където е необходимо, на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	Приложимо.
NF63	При проектирането и разработката на компонентите на Системата и при подготовката и разгръщането на средите трябва да се спазват последните актуални препоръки на OWASP (Open Web Application Security Project).	Задължително	Приложимо.
NF64	Трябва да бъде изграден модул за проследимост на действия и събития в Системата. Записът за всяко действие (добавяне, изтриване, модификация, четене) трябва да съдържа следните атрибути: ○ Уникален номер; ○ Точно време на възникване на събитието; ○ Вид (номенклатура от идентификатори за вид събитие); ○ Данни за информационна система, където е възникнало събитието;	Задължително	Приложимо: одитен журнал, чиито записи не могат да бъдат променяни или изтривани.

	○ Име или идентификатор на компонент в информационната система, регистрирал събитието; ○ Приоритет; ○ Описание на събитието; ○ Данни за събитието.		
NF65	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно или техническо значение се отчита с точност до година, дата, час, минута, секунда и при технологична необходимост - милисекунда, изписани в съответствие със стандарта БДС ISO 8601:2006.	Задължително	Приложимо; актуалното издание на стандарта – виж т. 7.2.13.
NF66	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно значение и на такива, за които се изисква противопоставеност, трябва да бъде удостоверявано с електронен времеви печат по смисъла на Глава III, Раздел 6 от Регламент ЕС 910/2014. Трябва да бъде реализирана функционалност за получаване на точно астрономическо време, отговарящо на горните условия от доставчик на доверителни услуги или от държавен орган, осигуряващ такава услуга, отговаряща на изискванията на RFC 3161.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Моментът на настъпване на фактите с правно значение се удостоверява с одитния журнал, с време от синхронизирани източници, а разписките и актовете се подписват електронно от Системата.
NF67	Трябва да бъдат проведени тестове за проникване (penetration tests), с които да се идентифицират и коригират слаби места в сигурността на Системата.	Задължително	Приложимо: тестът за проникване се извършва от независим изпълнител, определен от Възложителя (т. 5.5); Изпълнителят отстранява констатациите.
NF68	При идентификация на регистри и бази данни да се използва електронно удостоверение във формат X.509, издаден за съответния регистър. Идентификацията се осъществява двустранно по протокол TLS (Transport	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. Системата не се идентифицира пред регистри на трети страни. Версията на TLS – виж т. 7.2.13.

	Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока, дефиниран в Препоръка RFC 5246, приета от IETF		
NF69	Информационните системи на административните органи да се идентифицират пред регистрите чрез цифров сертификат, двустранно по протокол TLS (Transport Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение.

7.2.8 Използваемост

7.2.8.1 Общи изисквания за използваемост и достъпност

Код	Описание	Приложимост	
NF70	При проектирането и разработката на интернет страници и мобилни приложения трябва да се спазват стандартите за достъпност на потребителския интерфейс за хора с увреждания WCAG 2.1.	Задължително	Приложимо: WCAG 2.1 ниво АА (т. 7.2.12, ДНФ5).
NF71	Съдържанието на интернет страниците и мобилните приложения на административните органи, на доставчиците на обществени услуги и на лицата, осъществяващи публични функции, трябва да отговаря на последната обнародвана в Официалния вестник на Европейския съюз версия на хармонизирания стандарт EN 301 549, освен в случаите по чл. 58в, ал. 2 или 3 от ЗЕУ.	Задължително	Приложимо.
NF72	Всички ресурси трябва да са достъпни чрез GET заявка на уникален адрес (URL). Не се допуска използване на POST за достигане до формуляр за подаване не заявление, за генериране на справка и други.	Задължително	Приложимо.

NF73	Функционалностите на потребителския интерфейс на Системата трябва да бъдат независими от използваните от потребителите интернет браузъри и устройства, при условие че последните са версии в период на поддръжка от съответните производители. Трябва да бъде осигурена възможност за ползване на публичните модули на приложимите услуги през мобилни устройства – таблети и смарт-телефони, чрез оптимизация на потребителските интерфейси за мобилни устройства (Responsive Design). При използване на Captcha, се осигуряват алтернативни форми с използване на изходи за различни видове сетивни възприятия, съобразени с различните увреждания.	Задължително	Приложимо.
NF74	Не се допуска използване на Captcha като механизъм за ограничаване на достъпа до документи и/или услуги. Алтернативно, Системата трябва да поддържа "Rate Limiting" и/или "Throttling" съгласно изискванията в т. **7.1.1.** от настоящите изисквания. Допуска се използването на Captcha единствено при идентифицирани много последователни опити от предполагаем „бот“.	Задължително	Приложимо: вместо Captcha се ограничава броят на заявките от един източник.
NF75	Трябва да бъде осигурен бърз и лесен достъп до електронните услуги и те да бъдат промотирани с подходящи навигационни елементи на публичната интернет страница – банери, елементи от главното меню и др.	Задължително	Приложимо за производствата по Акта за управление на данните.
NF76	Публичните уеб страници на Системата трябва да бъдат проектирани и оптимизирани за ефективно и бързо индексиране от търсещи машини с цел популяризиране сред потребителите и	Задължително	Приложимо: страниците на портала се генерират на сървъра и могат да бъдат индексирани от търсачките.

	по-добра откриваемост при търсене по ключови думи и фрази. При разработката на страниците и при изготвяне на автоматизираните процедури за разгръщане на нова версия на Системата трябва да се използват инструменти за минимизиране и оптимизация на размера на изходния код (HTML, JavaScript и пр.) с оглед намаляване обема на файловете и по-бързо зареждане на страниците.		
NF77	Не се допуска използването на HTML Frames, за да не се пречи на оптимизациите за търсещи машини.	Задължително	Приложимо.
NF78	При разработката на публични уеббазирани страници трябва да се използват и да се реализира поддръжка на: ○ Стандартните семантични елементи на HTML5 (HTML Semantic Elements); ○ JSON-LD 1.0 (http://www.w3.org/TR/json-ld/); ○ Open Graph Protocol (http://ogp.me) за осигуряване на поддръжка за качествено споделяне на ресурси в социални мрежи и мобилни приложения.	Задължително	Приложимо с актуалните версии – виж т. 7.2.13.
NF79	В екранните форми на Системата трябва да се използват потребителски бутони с унифициран размер и лесни за разбиране текстове в еднакъв стил.	Задължително	Приложимо.
NF80	Всички текстови елементи от потребителския интерфейс трябва да бъдат визуализирани с шрифтове, които са подходящи за изобразяване на екран и които осигуряват максимална съвместимост и еднакво възпроизвеждане под различни клиентски операционни системи и	Задължително	Приложимо: визуалните теми допускат само безсерифни шрифтове.

	браузъри. Не се допуска използването на серифни шрифтове (Serif).		
NF81	Полета, опции от менюта и командни бутони, които не са разрешени конкретно за ролята на влезлия в системата потребител, не трябва да са достъпни за този потребител. Това не отменя необходимостта от ограничаване на достъпа до бизнес логиката на приложението чрез декларативен или програмен подход.	Задължително	Приложимо.
NF82	Всяка екранна форма трябва да има наименование, което да се изписва в горната част на екранната форма. Наименованията трябва да подсказват на потребителя какво е предназначението на формата.	Задължително	Приложимо.
NF83	Всички търсения трябва да са нечувствителни към малки и главни букви.	Задължително	Приложимо.
NF84	Полетата за пароли трябва задължително да различават малки и главни букви.	Задължително	Приложимо.
NF85	Полетата за потребителски имена трябва да позволяват използване на имейл адреси като потребителско име, включително да допускат всички символи, регламентирани в RFC 1123, за наименуването на хостове.	Задължително	Приложимо.
NF86	Главните и малките букви на въвежданите данни се запазват непроменени, не се допуска Системата да променя капитализацията на данните, въвеждани от потребителите.	Задължително	Приложимо.
NF87	Системата трябва да позволява въвеждане на данни, съдържащи както български, така и символи на официалните езици на ЕС.	Задължително	Приложимо.

NF88	Наименованията на полетата следва да са достатъчно описателни, като максимално се доближават до характера на съдържащите се в тях данни.	Задължително	Приложимо.
NF89	Системата трябва да поддържа прекъсване на потребителски сесии при липса на активност. Времето трябва да може да се променя от администратора на системата без промяна в изходния код. Настройките за време за прекъсване на неактивни сесии трябва да включват и възможността администраторите да дефинират стилизирана страница с информативно съобщение, към която Системата да пренасочва автоматично браузърите на потребителите в случай на прекъсната сесия.	Задължително	Приложимо.
NF90	Дългите списъци с резултати трябва да се разделят на номерирани страници с подходящи навигационни елементи за преминаване към предишна, следваща, първа и последна страница, към конкретна страница. Навигационните елементи трябва да са логически обособени и свързани със съответния списък и да се визуализират в началото и в края на HTML контейнера, съдържащ списъка.	Задължително	Приложимо.
NF91	За големите йерархически категоризации трябва да се предвиди възможност за навигация по нива или чрез отложено зареждане (lazy load).	Задължително	Приложимо.
NF92	Интернет страниците на администрациите трябва отговарят на правилата за институционална идентичност, определени от министъра на електронното управление. Наименованията на домейните и поддомейните, използвани от административните органи за	Задължително	Приложимо: data.egov.bg и поддомейн за резервното копие на портала.

	официалните им интернет страници и портали трябва да отговарят на изискванията на чл. 47 от НОИИСРЕАУ. Ако се използват споделени информационни ресурси от ДХЧО за инсталиране на Системата, за публичен достъп в интернет може да се използват поддомейни на egov.bg със следната конвенция: [име на система].egov.bg. Например: iara-iss.egov.bg, strategy.egov.bg и др.		

7.2.8.2 Интернационализация

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF93	Системата трябва да може да съхранява и едновременно да визуализира данни и съдържание, което е въведено/генерирано на различни езици.	Задължително	Приложимо.
NF94	Всички софтуерни компоненти на Системата, използваните софтуерни библиотеки и развойни комплекти, приложните сървъри и сървърите за управление на бази данни, елементите от потребителския интерфейс, програмно-приложните интерфейси, web услугите и др. трябва да поддържат стандартно и да са конфигурирани изрично за спазване на минимум Unicode 5.2 стандарт при съхранението и обработката на текстови данни, съответно трябва да се използва само UTF-8 кодиране на текстовите данни.	Задължително	Приложимо: UTF-8 и актуалната версия на Unicode.
NF95	Всички публично достъпни потребителски интерфейси следва да поддържат многоезичност, като минимум български и английски език.	Задължително	Приложимо.
NF96	Публичната част на Системата трябва да бъде разработена и да включва	Задължително	Приложимо: текстовете на интерфейса се превеждат

	набори с текстове на минимум два официални езика в ЕС, а именно български и английски език. Преводите на английски език трябва да бъдат осъществени професионално, като не се допуска използването на средства за машинен превод без ръчна проверка и корекции от професионални преводачи.		професионално; съдържание, генерирано от асистента, не се използва като превод на официални текстове.
NF97	Версиите на съдържанието на съответните езици трябва да включват всички текстове, които се визуализират във всички елементи на потребителския интерфейс, справките, генерираните от системата електронни документи, съобщения, нотификации, имейл съобщения, номенклатурите и таксономиите и др. Данните, които се съхраняват в Системата само на български език, се изписват/визуализират на български език.	Задължително	Приложимо.
NF98	Системата трябва да позволява превод на всички многоезични текстове с подходящ потребителски интерфейс, достъпен за администратори на Системата, без промени в изходния код. Модулът за превод на текстове, използвани в Системата, трябва да поддържа и контекстни референции, които да позволяват на администраторите да тестват и да проверяват бързо и лесно направените преводи и тяхната съгласуваност в реалните екрани, страници и документи.	Задължително	Приложимо.
NF99	Публичната част на Системата трябва да позволява превключване между работните езици на потребителския интерфейс в реално време от профила на потребителя и от подходящ, видим и лесно достъпен навигационен	Задължително	Приложимо.

	елемент в горната част на всяка страница, който включва не само текст, но и подходяща интернационална икона за съответния език.		
NF100	При визуализация на числа трябва да се използва разделител за хиляди (интервал).	Задължително	Приложимо.
NF101	При визуализация на дати и точно време в елементи от потребителския интерфейс в генерирани справки или в електронни документи всички формати за дата и час трябва да са съобразени с избрания от потребителя език/локация в настройките на неговия профил: • За България стандартният формат е „DD.MM.YYYY HH:MM:SS", като наличието на време към датата е в зависимост от вида на визуализираната информация и бизнес-смисъла от показването на точно време; • Системата трябва да поддържа и всички формати съгласно ISO БДС 8601:2006.	Задължително	Приложимо; актуалното издание на ISO 8601 – виж т. 7.2.13.

7.2.8.3 Изисквания за използваемост на потребителския интерфейс

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF102	Електронните форми за подаване на заявления и за обявяване на обстоятелства трябва да бъдат реализирани с AJAX или с аналогична технология, като по този начин се гарантират следните функционалности:	Задължително	Приложимо: проверка на данните в момента на въвеждането им и автоматични предложения.

	• Контекстна валидация на въвежданите данни на ниво "поле" от форма и контекстни съобщения за грешка/невалидни данни в реално време; • Възможност за избор на стойности от номенклатури чрез търсене в списък по част от дума (autocomplete) и визуализиране на записи, отговарящи на въведеното до момента, без да е необходимо пълните номенклатури да са заредени в браузъра на клиента и потребителят да скорлира дълги списъци с повече от 10 стойности.		
NF103	В електронните форми трябва да бъде реализирана валидация на въвежданите от потребителите данни на ниво "поле" (in-line validation). Валидацията трябва да се извършва в реално време на сървъра, като при успешна валидация данните от съответното поле следва да бъдат запазени от сървъра.	Задължително	Приложимо.
NF104	Системата трябва да гарантира, че въведените, валидираните и запазените от сървъра данни остават достъпни за потребителите дори за процеси, които не са приключили, така че при волно, неволно или автоматично прекъсване на потребителската сесия поради изтичане на периода за допустима липса на активност потребителят да може да продължи съответния процес след повторно влизане в	Задължително	Приложимо.

	системата, без да загуби въведените до момента данни и прикачените до момента електронни документи.		
NF105	Трябва да бъде реализирана възможност за добавяне и редактиране от страна на администраторите на Системата, без да са необходими промени в изходния код, на контекстна помощна информация за: ○ всяка електронна форма или стъпка от процес, за която има отделен екран/форма; ○ всяка група полета за въвеждане на данни (в случаите, в които определени полета от формата са групирани тематично); ○ всяко отделно поле за въвеждане на данни.	Задължително	Приложимо.
NF106	Трябва да бъде разработена контекстна помощна информация за всички процеси, екрани и електронни форми, включително ясни указания за попълване и разяснения за особеностите при попълване на различните групи полета или на отделни полета.	Задължително	Приложимо.
NF107	Контекстната помощна информация, указанията към потребителите и информативните текстове за всяка електронна административна услуга не трябва да съдържат акроними, имена и референции към нормативни документи, които са въведени като обикновен текст (plain-text). Всички акроними, референции към нормативни документи, формуляри, изисквания и др.	Задължително	Приложимо.

	трябва да бъдат разработени като хипервръзки към съответните актуални версии на нормативни документи и/или към съответния речник/списък с акроними и термини.		
NF108	Достъпът на потребителя до контекстната помощна информация трябва да бъде реализиран по унифициран и консистентен начин чрез подходящи навигационни елементи, като например чрез подходящо разположени микро-бутони с икони, разположени до/пред/след етикета на съответния елемент, за който се отнася контекстната помощ, или чрез обработка на "Mouse Hover/Mouse Over" събития.	Задължително	Приложимо.
NF109	При проектирането и реализацията на потребителския интерфейс трябва да се отчете, че той трябва да бъде еднакво използваем и от мобилни устройства (напр. таблети), които не разполагат с мишка, но имат чувствителни на допир екрани.	Задължително	Приложимо.
NF110	Потребителският интерфейс следва да бъде достъпен за хора с увреждания съгласно изискванията на чл. 48, ал. 5 от ЗОП.	Задължително	Приложимо.

7.2.8.4 Изисквания за използваемост в случаи на прекъснати бизнес процеси

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF111	Системата трябва да съхранява перманентно всеки започнал процес/процедура по подаване на	Задължително	Приложимо за заявленията и преписките по Акта за управление на данните.

	заявление или обявяване на обстоятелства, текущия му статус и всички въведени данни и прикачени документи дори ако потребителят е прекъснал волно или неволно потребителската си сесия.		
NF112	При вход в системата потребителят трябва да получава прегледна и ясна нотификация, че има започнати, но недовършени/ неизпратени/ неподписани заявления, и да бъде подканен да отвори модула за преглед на историята на транзакциите.	Задължително	Приложимо за заявленията и преписките по Акта за управление на данните.
NF113	Модулът за преглед на историята на транзакциите трябва да поддържа следните функционалности: • Да визуализира списък с историята на подадените заявления, като минимум със следните колони – дата, входящ номер, код на тупа формуляр, подател (име на потребител и имена на физическото лице - подател), статус на заявлението; • Да предлага видни и лесни за използване от потребителите контроли/инструменти: за филтриране на списъка (от дата до дата, за предефинирани периоди, като "последния един месец", "последната една година"; сортиране на списъка по всяка от колоните, без това да премахва текущия филтър; свободно търсене по ключови думи по всички колони в списъка	Задължително	Приложимо за заявленията и преписките по Акта за управление на данните.

	и метаданните на прикачените/свързаните документи със заявленията, което да води до динамично филтриране на списъка.		

7.2.8.5 Изисквания за проактивно информиране на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF114	За всички публични интернет страници трябва да бъде реализирана функционалност за публикуване на всяко периодично обновявано съдържание (новини, обявления, обществени поръчки, отворени работни позиции, нормативни документи, отговори по ЗДОИ и др.) в стандартен формат (RSS 2.x, Atom или еквивалент), както и поддържането на публично достъпни статистики за посещаемостта на страницата.	Задължително	Приложимо в частта публична статистика за посещаемостта (Дейност 6). В частта RSS/Atom: Не е приложимо за текущото решение. Информацията за нови и обновени набори се предоставя чрез каталога по DCAT-AP и чрез публичния приложен програмен интерфейс.
NF115	Системата трябва да поддържа възможност за автоматично генериране на електронни бюлетини, които да се разпращат периодично или при настъпване на събития по електронна поща до регистрираните в Системата потребители, които са заявили или са се съгласили да получават такива бюлетини; Потребителите трябва да имат възможност да настройват предпочитанията през потребителския си профил в Системата.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение.

7.2.9 Системен журнал

Код	Описание	Приложимост	Забележка

NF116	Атрибутите, които трябва да се запазват при всеки запис, трябва да включват като минимум следните данни: • дата/час на действието; • модул на системата, в който се извършва действието; • действие; • обект, над който е извършено действието; • допълнителна информация; • IP адрес и браузър на потребителя.	Задължително	Приложимо.
NF117	По време на работа на системата потребителският журнал трябва да се записва в специализиран компонент, който поддържа много бързо добавяне на записи; този подход се налага, за да не се забавя излишно работата на Системата.	Задължително	Приложимо: записите се правят в одитен журнал, чиито записи не могат да бъдат променяни, и в централизираната система за журнали.
NF118	Специална фонова задача трябва да акумулира записаните данни и да ги организира в отделна специално предвидена за целта база данни, отделна от работната база данни на системата.	Задължително	Приложимо със следното уточнение: одитният журнал се поддържа в отделна част на базата данни, разделена по периоди, а техническите журнали – в отделна система за журнали.
NF119	Данните в специализираната база данни трябва да се архивират и изчистват, като в специализираната база данни трябва да бъде достъпна информация за не повече от 2 месеца назад; при необходимост от информация за предишен период администраторът на системата трябва първо да възстанови архивните данни.	Задължително	Приложимо: записите се разделят по месеци и се съхраняват и архивират в определени срокове.

NF120	Трябва да бъде предоставен достъп до системния журнал на органите на реда чрез потребителски или програмен интерфейс; за достъпа трябва да се изисква електронна идентификация.	Задължително	Приложимо: достъп за оправомощените органи чрез отделна роля в административния интерфейс, с електронна идентификация и одит на достъпа.

7.2.10 Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF121	Дизайнът на схемата на базата данни (ако има такава) трябва да бъде с максимално ниво на нормализация, освен ако това не би навредило сериозно на производителността.	Задължително	Приложимо.
NF122	Базата данни трябва да може да оперира в клъстер, в определени случаи следва да бъде използван т.нар. sharding.	Задължително	Приложимо в частта работа в клъстер. В частта sharding: Не е приложимо за текущото решение – при планирания обем данните се разделят по периоди в рамките на една база данни.
NF123	Имената на таблиците и колоните трябва да следват унифицирана конвенция.	Задължително	Приложимо.
NF124	Трябва да бъдат създадени индекси по определени колони, така че да се оптимизират най-често използваните заявки; създаването на индекс трябва да е мотивирано и подкрепено със замервания.	Задължително	Приложимо.
NF125	Връзките между таблици трябва да са дефинирани чрез foreign key.	Задължително	Приложимо в рамките на всеки модул. Връзките между модулите се осъществяват чрез идентификатори и версионирани интерфейси, за да се запази възможността

			модулите да бъдат отделени.
NF126	Периодично трябва да бъде правен анализ на заявките, включително чрез EXPLAIN (при SQL бази данни), и да бъдат предприети мерки за оптимизиране на бавните такива.	Задължително	Приложимо.
NF127	Задължително трябва да се използват транзакции, като нивото на изолация трябва да бъде мотивирано в предадената документация.	Задължително	Приложимо.
NF128	При операции върху много записи (batch) следва да се избягват дългопродължаващи транзакции.	Задължително	Приложимо.
NF129	Заявките трябва да бъдат ограничени в броя записи, които връщат.	Задължително	Приложимо.
NF130	При използване на ORM или на друг слой на абстракция между приложението и базата данни, трябва да се минимизира броят на излишните заявки (т.нар. n+1 selects проблем).	Задължително	Приложимо.
NF131	При използване на нерелационна база данни трябва да се използват по-бързи и компактни протоколи за комуникация, ако такива са достъпни.	Задължително	Не е приложимо за текущото решение. В началния етап не се използва нерелационна база данни.
NF132	При обработката на данните да се спазват формализираните описания, които подлежат на задължително унифициране: 1. имена; 2. адрес; 3. единен граждански номер; 4. личен номер на чужденец;	Задължително	Приложимо за административните данни – данните за заявителите и за техните представители.

	5. ЛН - личен номер (за гражданите на Европейския съюз и техните семейства); 6. единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията; 7. единен идентификационен код (код по БУЛСТАТ); 8. служебен номер по чл. 84, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс; 9. наименование на юридическо лице; 10. телефонни номера; 11. други, определени от министъра на електронното управление.		
NF133	Във връзка с изискванията за оперативна съвместимост, при разработка на Системата да се предвиди: • използването на дефинираните вече обекти в Регистъра на информационните обекти; • вписване на формализирани описания на данните, ако чрез Системата се обработват данни, за които АО е първичен администратор.	Задължително	Приложимо: използване на обектите от Регистъра на информационните обекти и вписване на формализирани описания на данните в регистрите по Акта за управление на данните.

7.2.11 Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМИС

С цел достигане на изискваното ниво на сигурност на информацията, в мрежите и информационните системи следва да се предвидят следните изисквания:

Код	Описание	Приложимост	Забележка

NF134	Да бъдат включени адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност, основани на анализ и оценка на риска, с цел да се гарантира, че изискваното ниво на сигурност на информацията, мрежите и информационните системи е заложено още в етапа на разработка и внедряване	Задължително	Приложимо: анализът и оценката на риска са част от системната архитектура.
NF135	Да се представят анализ и оценка на риска, които да послужат като основа за включването на адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	Приложимо (виж NF134).
NF136	Ненужните портове по протоколи TCP и User Datagram Protocol (UDP) да бъдат забранени чрез адекватно конфигуриране на използваните софтуерни решения, хардуерни устройства и оборудване за защита и контрол на трафика.	Задължително	Приложимо.
NF137	Да се използва отделна, изолирана от другите информационни и комуникационни системи и от интернет, подходящо защитена среда (мрежа, система, софтуер и др.) за целите на администриране на информационните и комуникационните системи и техните компоненти. Тази среда трябва да не се използва за други цели.	Задължително	Приложимо.
NF138	Да се валидират всички входни данни, постъпващи от клиента, включително съдържанието, предоставено от потребителя и съдържанието на браузъра, като headers на препращащия и потребителски агент	Задължително	Приложимо.

NF139	Всички данни да бъдат кодирани с HTML, изпращани от клиента и показвани в уеб страница.	Задължително	Приложимо.
NF140	Да се ограничават заявките и по-специално по максимална дължина на съдържанието, максимална дължина на заявката и максимална дължина на заявката по URL.	Задължително	Приложимо.
NF141	Да се конфигурират типът и размерът на headers, които уеб сървърът ще приеме.	Задължително	Приложимо.
NF142	Да се ограничава времетраенето на връзката (connection Timeout) - времето, за което сървърът изчаква всички headers на заявката, преди да я прекъсне, както и минималният брой байтове в секунда при изпращане на отговор на заявка.	Задължително	Приложимо.
NF143	Да се въведе ограничение на броя неуспешни опити за влизане в системата	Задължително	Приложимо.
NF144	Да не се допуска извеждането на списък на уеб директориите.	Задължително	Приложимо.
NF145	Бисквитките (cookies) задължително да имат: • флаг за защита (security flag), който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само чрез защитени SSL канали; • флаг HTTP only, който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само от сървъра, а не от скриптовете, от страна на клиента.	Задължително	Приложимо.
NF146	Да се предвидят и предприемат мерки за защита на DNS, като задължително се прилага DNSSEC	Задължително	Приложимо: DNSSEC за data.egov.bg и за адреса на регистъра

	(Domain Name System Security Extensions);		на публичните ключове.
NF147	По отношение на системните записи (Logs) да бъдат предвидени следните възможности: • в сървъри за приложения, които поддържат критични дейности, сървъри от системната инфраструктура, сървъри от мрежовата инфраструктура, охранителни съоръжения, станции за инженеринг и поддръжка на индустриални системи, мрежово оборудване и работни места на администратори се регистрират автоматично всички събития, които са свързани най-малко с автентикация на потребителите, управление на профилите, правата на достъп, промени в правилата за сигурност и функциониране на информационните и комуникационните системи; • за всяко от тези събития в записите се отбелязва с астрономическото време, когато е настъпило събитието; • да бъде предвидена възможност за синхронизиране на часовниците на компоненти на информационните и комуникационните системи, като се използва протокол NTP V4 (Network Time Protocol, версия 4.0 и следващи), основан на RFC 5905 на IETF от 2010 г., като се осигурява хронометрична детерминация с времевата скала на UTC (Coordinated Universal Time), или аналогичен;	Задължително	Приложимо: синхронизация по NTP v4 и архив на журналите не по-кратък от 12 месеца.

	• да се предвиди как информацията ще бъде архивирана за срок не по-кратък от дванадесет месеца		

7.2.12 Специфични нефункционални изисквания към Системата

Освен общите изисквания по т. 7.1 и т. 7.2 Системата трябва да отговаря и на следните специфични изисквания. Целевите стойности за производителност, наличност и възстановяване се определят в системната архитектура.

Код	Описание	Приложимост	Забележка
ДНФ1	Системата обработва публични данни (публикувани набори от данни и вписвания в регистрите) и административни данни (заявления, преписки, кореспонденция и потребителско съдържание). Административните данни не се публикуват, а лични данни не се допускат в публикуваните набори от данни и метаданни.	Задължително	
ДНФ2	Всяко публикувано издание на набор от данни е непроменимо и цифрово подписано, а всеки може да провери неговата автентичност, цялост и статус.	Задължително	
ДНФ3	Каталогът остава достъпен, а данните могат да бъдат изтегляни и когато основната платформа не работи.	Задължително	
ДНФ4	Издание може да бъде оттеглено при законово основание, със записано основание и одитна следа.	Задължително	
ДНФ5	Публичният портал отговаря на изискванията за достъпност за хора с увреждания по стандарта EN 301 549, включително WCAG 2.1 ниво AA.	Задължително	
ДНФ6	Производствата по Акта за управление на данните са достъпни и на английски език и за заявители от други държави членки, като се приемат нотифицираните по eIDAS средства за електронна идентификация.	Задължително	
ДНФ7	Асистентът уведомява потребителя, че взаимодейства със система с изкуствен интелект, посочва източниците на отговорите си и не извършва действия в Системата.	Задължително	
ДНФ8	Системата се внедрява в ДХЧО; за предоставянето на вече публикуваното съдържание може да се използва и инфраструктура в Европейския съюз.	Задължително	

7.2.13 Остарели технологии и стандарти, посочени в изискванията, и тяхната актуална замяна

Част от изискванията в т. 6 и т. 7 посочват технологии, стандарти и нормативни актове, които след приемането на образеца на техническа спецификация са отменени, заменени или са променили лицензионните си условия. Тези изисквания се запазват, а целта им се постига с посочените актуални еквиваленти.

Код	Посочено в изискването	Кога и защо е остаряло	Актуална замяна в Системата
F29	Директива 2013/37/ЕС	Отменена, заедно с Директива 2003/98/ЕО, считано от 17 юли 2021 г. с Директива (ЕС) 2019/1024 (преработен текст), въведена в ЗДОИ.	Изискванията на Директива (ЕС) 2019/1024 и на Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138.
NF20	Elasticsearch („Elastic Search“) като пример	През 2021 г. продуктът преминава към лицензи, които не са лицензи с отворен код (SSPL, Elastic License); вариант с AGPL-3.0 е добавен едва през 2024 г. Отделеното през 2021 г. разклонение OpenSearch (Apache-2.0) се развива от 2024 г. в рамките на Linux Foundation.	В началния етап – пълнотекстово търсене в PostgreSQL (виж NF20); при въвеждане на специализирана система – OpenSearch или Apache Solr (Apache-2.0) или еквивалент.
NF43	Redis като пример	През 2024 г. продуктът преминава към лицензи, които не са лицензи с отворен код (RSALv2, SSPLv1); вариант с AGPL-3.0 е добавен от версия 8.0 (2025 г.). Разклонението Valkey (BSD-3-Clause) се развива от 2024 г. в рамките на Linux Foundation.	При въвеждане на разпределен кеш в паметта – Valkey или еквивалент.
NF46	HTTP pipelining	Конвейерната обработка на заявки в HTTP/1.1 не се поддържа по подразбиране от браузърите и е заменена от мултиплексирането в HTTP/2 (RFC 7540, 2015 г.; действащ текст RFC 9113, 2022 г.).	Мултиплексиране в HTTP/2 и HTTP/3 (RFC 9114, 2022 г.).
NF46	HTTP/2 Server Push	Механизмът е премахнат от основните браузъри (от Google Chrome – през 2022 г.) поради ниска ефективност и неоптимално използване на кеша на браузъра.	Отговор 103 Early Hints (RFC 8297) и предварително зареждане на ресурсите (preload). Компресията на заглавията и алгоритъмът brotli се запазват.
NF51	Регламент (ЕС) № 910/2014 в първоначалната му редакция	Регламентът е изменен с Регламент (ЕС) 2024/1183, в сила от 20 май 2024 г., с който се въвежда европейският портфейл за цифрова самоличност.	Прилага се измененият регламент.
NF52	Java аплет и приставки за браузъри	Приставките за браузъри по модела NPAPI са премахнати от основните браузъри в периода 2015–2017 г.; приложният интерфейс за аплети е обявен за остарял с Java 9 (2017 г.).	Не е приложимо за текущото решение – Системата не изисква подписване на документи от потребителите в браузъра.
NF58	Microsoft Internet Explorer	Поддръжката на браузъра е прекратена на 15 юни 2022 г., а през февруари 2023 г. той е окончателно деактивиран.	Съвременните браузъри в период на поддръжка от производителите (NF73).

NF58	Ежегодно преиздаване и подновяване на сертификата	С решение на CA/Browser Forum от 2025 г. максималният срок на валидност на публичните TLS сертификати се намалява поетапно: 200 дни от 15 март 2026 г., 100 дни от 15 март 2027 г. и 47 дни от 15 март 2029 г. Годишно подновяване вече не е възможно.	Автоматизирано издаване и подновяване по протокола ACME (RFC 8555) с наблюдение на сроковете; разходите остават включени в гаранционната поддръжка.
NF60	TLS 1.1	TLS 1.0 и TLS 1.1 са изключени от основните браузъри през 2020 г. и са официално обявени за остарели с RFC 8996 (2021 г.). Няма поддържан браузър, който да изисква TLS 1.1.	Минимум TLS 1.2, предпочитано TLS 1.3 (RFC 8446); изключението по NF60 не е необходимо.
NF65, NF101	БДС ISO 8601:2006	Изданието на ISO 8601, на което се основава стандартът, е заменено през 2019 г. от ISO 8601-1:2019 и ISO 8601-2:2019.	ISO 8601-1:2019, а за приложните програмни интерфейси – профилът по RFC 3339.
NF68	RFC 5246 (TLS 1.2)	Документът е заменен от RFC 8446 (TLS 1.3, 2018 г.); TLS 1.2 остава допустимо минимално ниво.	TLS 1.3, когато насрещната система го поддържа; в останалите случаи – TLS 1.2.
NF78	JSON-LD 1.0; HTML5	JSON-LD 1.0 е заменен от JSON-LD 1.1 (препоръка на W3C от 16 юли 2020 г.). От 2019 г. авторитетна спецификация на HTML е HTML Living Standard на WHATWG.	JSON-LD 1.1 с речника schema.org за набори от данни; семантични елементи по HTML Living Standard.
т. 9.1	API Blueprint; Swagger	Спецификацията Swagger е предадена през 2015 г. на OpenAPI Initiative към Linux Foundation и е развита като OpenAPI Specification (OAS 3.0 – 2017 г., OAS 3.1 – 2021 г.).	OpenAPI 3.1 за синхронните и AsyncAPI 3.0 за асинхронните интерфейси.
т. 6.1.1	Закон за електронния документ и електронния подпис	Законът е преименуван през 2017 г. на Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) № 910/2014.	Прилага се ЗЕДЕУУ.

8. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

8.1. Дейност 1: Изграждане на надеждно ядро за каталогизиране, публикуване, цифрово подписване и независима проверка на наборите от данни

8.1.1. Описание на дейността

Изграждане на основата на Системата – каталог на наборите от данни и на организациите, публикуване на издания с проверки преди публикуването, цифрово подписване и независима проверка на изданията, резервен достъп до каталога, оттегляне на издания при законово основание и управление на потребителите и на достъпа.

Изпълнява се във Фаза 1, с изключение на публичната страница за състоянието, която се доставя във Фаза 2 (т. 3.5).

8.1.2. Изисквания към изпълнение на дейността

Във Фаза 1:

- каталог на наборите от данни, на организациите и на техните издания, с постоянни идентификатори;
- публикуване на нови издания с автоматични проверки на формата, лицензa, метаданните и наличието на лични данни и с одобрение от упълномощено лице, когато е необходимо;
- всяко издание е непроменимо и цифрово подписано, а корекциите се публикуват като ново издание (ДНФ2);
- публична проверка на автентичността, целостта и статуса на всяко издание (ДНФ2);
- резервен достъп до каталога и до файловете с данни, когато основната платформа не работи (ДНФ3);
- оттегляне на издания при законово основание, с одитна следа (ДНФ4);
- управление на потребителите, ролите и организациите и възможност за вход чрез националната система за електронна идентификация;
- журнал на действията по публикуването и администрирането.

Във Фаза 2:

- публична страница за състоянието на Системата.

8.1.3. Очаквани резултати

Във Фаза 1:

- набор от данни може да бъде публикуван, подписан и изтеглен, а всяко издание – независимо проверено;
- издание може да бъде оттеглено с пълна одитна следа;

• каталогът и изтегляниятa остават достъпни и когато основната платформа не работи.

Във Фаза 2:

• публичната страница за състоянието е налична.

8.2. Дейност 2: Осигуряване на достъпен публичен портал и на административен панел за самостоятелно управление на съдържанието и конфигурацията

8.2.1. Описание на дейността

Изграждане на публичния портал и на административния панел за управление на съдържанието и на конфигурацията.

Основната функционалност се доставя във Фаза 1, а останалата – във Фаза 2 (т. 3.5).

8.2.2. Изисквания към изпълнение на дейността

Във Фаза 1:

• публичен портал с каталог, страници на наборите от данни и на организациите, изтегляне и проверка на изданията;

• правни страници – условия за ползване, поверителност, бисквитки и декларация за достъпност;

• търсене на български и английски език, включително по ключови думи, теми, организации, формати и лицензи;

• достъпност на публичния портал за хора с увреждания (ДНФ5);

• административен панел за управление на потребителите, ролите, организациите и публикуването.

Във Фаза 2:

• автоматични предложения при търсене и административна настройка на търсенето;

• управление на съдържанието на портала – страници, новини, тематични панели, обяви и изскачащи съобщения;

• управление на визуалното оформление и на страниците в рамките на доставените теми и елементи на страниците (т. 3.2.2, F-12);

• брояч на изтегляниятa и класация на най-често теглените набори от данни (т. 3.2.2, F-13);

• канал за комуникация между администраторите.

8.2.3. Очаквани резултати

Във Фаза 1:

• публичният портал и административният панел работят, а порталът отговаря на изискванията за достъпност за хора с увреждания (ДНФ5).

Във Фаза 2:

• администраторите управляват съдържанието, оформлението и търсенето без участие на разработчици;

• броячът на изтегляниятa и класацията са налични.

8.3. Дейност 3: Осигуряване на оперативна съвместимост чрез националния приложен профил DCAT-AP-BG за събирането на метаданни и механизъм за наборите от данни с висока стойност

8.3.1. Описание на дейността

Осигуряване на оперативната съвместимост на каталога с националните и европейските системи за данни.

Основната функционалност се доставя във Фаза 1, а останалата – във Фаза 2 (т. 3.5).

8.3.2. Изисквания към изпълнение на дейността

Във Фаза 1:

• национален приложен профил DCAT-AP-BG (т. 3.2.2, F-23) и автоматична проверка на метаданните по него при публикуване;

• предоставяне на каталога за автоматично събиране от европейския портал за данни;

• механизъм за наборите от данни с висока стойност – обозначаване на категорията и проверка на изискванията към лицензa, формата и достъпа (т. 3.2.2, F-20);

• отделен раздел за наборите от данни с висока стойност с препратка към Националния портал за пространствени данни.

Във Фаза 2:

• автоматично събиране на метаданни от Националния портал за пространствени данни и от други национални каталози;

• справка за докладване по чл. 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138;

• портал за разработчици с документация на приложните програмни интерфейси и тестова среда.

8.3.3. Очаквани резултати

Във Фаза 1:

• метаданните се проверяват по DCAT-AP-BG при публикуване, а каталогът се събира от европейския портал за данни;

• механизмът и разделът за наборите от данни с висока стойност работят.

Във Фаза 2:

• автоматичното събиране на метаданни от други каталози, справката по чл. 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138 и порталът за разработчици са налични.

8.4. Дейност 4: Миграция на всички набори от данни от действащия портал и неговата замяна

8.4.1. Описание на дейността

Пренасяне на наборите от данни, на организациите и на метаданните от действащия портал в Системата и превключване към нея.

Изпълнява се във Фаза 3; подготовката се извършва във Фаза 1 (т. 3.5).

8.4.2. Изисквания към изпълнение на дейността

- пренасяне на всички публикувани набори от данни от действащия портал с текущата версия на всеки ресурс като издания в Системата;
- съотнасяне на категориите към речника с теми за данни на ЕС и на лицензите – към речника с лицензи на ЕС;
- запазване на съществуващите адреси на наборите от данни чрез пренасочване;
- справка в Системата за съответствието на пренесените метаданни с DCAT-AP-BG и възможност всяка организация да допълни липсващите си метаданни (т. 3.2.2, F-15);
- в полето за публикуваща организация не се пренасят имена на физически лица (т. 3.2.2, F-19);
- профилите на публикуващите се създават наново чрез покани; пароли и данни за удостоверяване към външни приложни програмни интерфейси не се пренасят;
- предишните версии на ресурсите, черновите, непубликуваните и изтритите записи, както и съдържанието от форума, заявките за данни, абонаментите и сигналите се предават на Възложителя като архивно копие;
- новините, документите и обучителните материали на действащия портал се публикуват като статични архивни страници;
- превключване от действащия портал към Системата след приключване на пренасянето, като адресът, от който европейският портал за данни събира каталога, се съгласува предварително.

8.4.3. Очаквани резултати

- всички публикувани набори от данни от действащия портал са налични в Системата, а старите им адреси се пренасочват;
- архивното копие е предадено на Възложителя;
- действащият портал е заменен от Системата.

8.5. Дейност 5: Изграждане на техническите средства за единната информационна точка и регистрите по Акта за управление на данните

8.5.1. Описание на дейността

Изграждане на техническите средства за единната информационна точка по чл. 8 и за публичните регистри по чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните.

Изпълнява се във Фаза 2 (т. 3.5).

8.5.2. Изисквания към изпълнение на дейността

• каталог с информация за наборите от данни от защитени категории – описание, включително формат и размер, условия за повторно използване, ред за подаване на искане, такси и начини на плащане, категории ползватели с намалени такси, методика за таксите и образец на договор – с отбелязване на датата на всяка промяна; самите защитени данни не се съхраняват в Системата (т. 3.2.2, F-01);

• предоставяне на метаданните за наборите от защитени данни за събиране от европейския регистър на защитените данни;

• подаване на искания, заявления и уведомления чрез електронни форми след електронна идентификация, включително от заявители от други държави членки (ДНФ6);

• препращане на исканията към организациите, които притежават данните (т. 3.2.2, F-07);

• управление на преписките и на законоустановените срокове;

• изготвяне на актовете по образци и издаването им след потвърждение от оправомощено длъжностно лице (т. 3.2.2, F-03);

• връчване на актовете от издаващата организация чрез нейния канал за електронно връчване; Системата съхранява акта в преписката и отбелязва датата и начина на връчване;

• публичните регистри по чл. 11 и чл. 17 от Акта за управление на данните – с вписвания със съдържанието, определено от законодателството, със състояния „спряно“ и „заличено“, с общото лого и QR код към регистъра на Съюза; работните потоци се настройват при приемането на наредбата за процедурите (т. 5.5);

• уведомяване на Европейската комисия чрез документ в установен формат (т. 3.2.2, F-04);

• правила за таксите и връзка с платежна услуга, които се активират след приемане на тарифа (т. 3.2.2, F-09).

8.5.3. Очаквани резултати

• единната информационна точка и регистрите са изградени и тествани, а въвеждането им в експлоатация се извършва при осигурени предпоставки (т. 5.5).

8.6. Дейност 6: Подобряване на представянето и ползването на данните чрез визуализация, статистика и функции на общността

8.6.1. Описание на дейността

Изграждане на средствата за представяне на данните, за статистика на ползването и на функциите на общността.

Изпълнява се във Фаза 2 (т. 3.5).

8.6.2. Изисквания към изпълнение на дейността

• табличен преглед и графики на данните;

- интерактивна карта за наборите от данни с географска привързаност;
- статистика и отчети за ползването на портала, с възможност за експорт;
- справки за ежегодния доклад и за въпросниците за оценка на зрелостта на отворените данни, изготвени от данните, с които Системата разполага;
- коментари, форуми, оценки, обратна връзка и анкети, с модерация (т. 3.2.2, F-26).

8.6.3. Очаквани резултати

- функционалностите за представяне на данните, статистиката и функциите на общността са налични.

8.7. Дейност 7: Създаване на условия за свързани данни по петзвездния модел и на помощни услуги за потребителите

8.7.1. Описание на дейността

Създаване на условия за публикуване на свързани данни по петзвездния модел, разширяване на оперативната съвместимост и изграждане на асистент на портала.

Изпълнява се във Фаза 2 (т. 3.5).

8.7.2. Изисквания към изпълнение на дейността

- публикуване на данни като свързани данни и публичен интерфейс за заявки към тях;
- демонстрационен набор от данни, публикуван на най-високото ниво на петзвездния модел (т. 3.2.2, F-02);
- общ приложен програмен интерфейс за достъп до табличните данни от наборите от данни с висока стойност (т. 3.2.2, F-16);
- свързване на информационните системи от съгласувания списък (т. 3.2.2, F-17);
- съвместимост на DCAT-AP-BG с профилите за пространствени и статистически данни (GeoDCAT-AP и StatDCAT-AP);
- интерфейс за свързване със секторни, регионални и местни информационни точки;
- асистент на портала съгласно ДНФ7.

8.7.3. Очаквани резултати

- свързаните данни и демонстрационният набор са публикувани, а интерфейсите са налични;
- асистентът е внедрен.

9. ДОКУМЕНТАЦИЯ

9.1. Изисквания към документацията

▪ Цялата документация и всички технически описания, ръководства за работа, администриране и поддръжка на Системата, включително и на нейните съставни части, трябва да бъдат налични и на български език;

▪ Всички документи трябва да бъдат предоставени от Изпълнителя в електронен формат (ODF/ /Office Open XML/MS Word DOC/RTF/PDF/HTML или др.), позволяващ пълнотекстово търсене/търсене по ключови думи и копиране на части от съдържанието от оригиналните документи във външни документи, за вътрешна употреба на възложителя;

▪ Навсякъде, където в документацията има включени диаграми или графики, те трябва да бъдат вградени в документите в оригиналния си векторен формат;

▪ Детайлна техническа документация на програмния приложен интерфейс (API), включително за поддържаните web услуги, команди, структури от данни и др. Документацията да бъде придружена с примерен програмен код за реализиране на интеграция с външни системи, който демонстрира основните взаимодействия с приложния програмен интерфейс.

▪ Документацията за приложния програмен интерфейс (API) трябва да бъде публично достъпна;

▪ Всеки предоставен REST приложно-програмен интерфейс трябва да бъде документиран чрез API Blueprint (https://github.com/apiaryio/api-blueprint), Swagger (http://swagger.io) или чрез аналогична технология. Аналогично представяне трябва да бъде изготвено и за SOAP интерфейсите;

▪ Интерфейсите се документират по OpenAPI (т. 7.2.13). В частта SOAP интерфейси: Не е приложимо за текущото решение.

9.2. Прозрачност и отчетност

В обхвата на проекта е включено извършване на дейности по анализ на бизнес процеси и нормативна уредба, проектиране на системна и приложна архитектура, разработване на компютърни програми и други дейности, свързани с предоставяне на специализирани професионални услуги.

Документацията, предоставена от изпълнителя на възложителя, трябва да бъде:

▪ на български език;

▪ само в електронен формат, като копирането и редактирането на предоставените документи следва да бъде лесно осъществимо;

Минимално изискуемата документация по проекта включва долу изброените документи.

9.3. Системна архитектура

Изпълнителят на проекта трябва да дефинира в детайли конкретния обхват на реализация на софтуерната разработка и да документира изискванията към софтуера в системна архитектура, която ще послужи за пряка изходна база за разработка.

При документирането на изискванията, с цел постигане на яснота и стандартизация на документите, е необходимо да се използва утвърдена нотация за описание на бизнес модели. Изготвената системна архитектура се представя за одобрение на Възложителя. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на Възложителя Изпълнителят е длъжен да ги отрази в документа.

9.4. Техническа документация

Всички продукти, които ще се доставят, трябва да са със специфична документация за инсталиране и/или техническа документация, в това число:

- Ръководство за администратора, включващо всички необходими процедури и скриптове по инсталиране, конфигуриране, архивиране, възстановяване и други, необходими за администриране на Системата;
- Документи за крайния ползвател – Изпълнителят трябва да предостави главното Ръководство на ползвателите на софтуера. Документът е предназначен за крайните ползватели. Той трябва да описва цялостната функционалност на приложния софтуер и съответното му използване от крайни ползватели;
- Детайлно описание на базата данни;
- Описание на софтуерните модули;

Документацията се предава при приемането на Фаза 1 и се актуализира и допълва при приемането на Фаза 2.

Ръководствата за потребителите се изготвят по роли – за ролите, въведени във всяка фаза.

9.5. Протоколи

Изпълнителят трябва да изготвя протоколи от изпълнението, съгласно заявката по проекта, заедно със съпътстващите ги документи – резултати от изпълнението.

10.РЕЗУЛТАТИ

Очакваните резултати от изпълнението на проекта са следните:

Във Фаза 1:

• набор от данни може да бъде публикуван, подписан и изтеглен, а всяко издание – независимо проверено; издание може да бъде оттеглено с пълна одитна следа, а каталогът и изтегляниятa остават достъпни и когато основната платформа не работи (Дейност 1);

• публичният портал и административният панел работят, а порталът отговаря на изискванията за достъпност за хора с увреждания (Дейност 2);

• метаданните се проверяват по DCAT-AP-BG при публикуване, каталогът се събира от европейския портал за данни, а механизмът и разделът за наборите от данни с висока стойност работят (Дейност 3);

Във Фаза 2:

• публичната страница за състоянието на Системата е налична (Дейност 1);

• администраторите управляват съдържанието, оформлението и търсенето без участие на разработчици, а броячът на изтегляниятa и класацията са налични (Дейност 2);

• автоматичното събиране на метаданни от други каталози, справката по чл. 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/138 и порталът за разработчици са налични (Дейност 3);

• единната информационна точка и регистрите са изградени и тествани и се въвеждат в експлоатация при осигурени предпоставки (Дейност 5);

• функционалностите за представяне на данните, статистиката и функциите на общността са налични (Дейност 6);

• свързаните данни и демонстрационният набор са публикувани, интерфейсите са налични, а асистентът е внедрен (Дейност 7);

Във Фаза 3:

• всички публикувани набори от данни от действащия портал са налични в Системата, старите им адреси се пренасочват, архивното копие е предадено на Възложителя и действащият портал е заменен (Дейност 4).